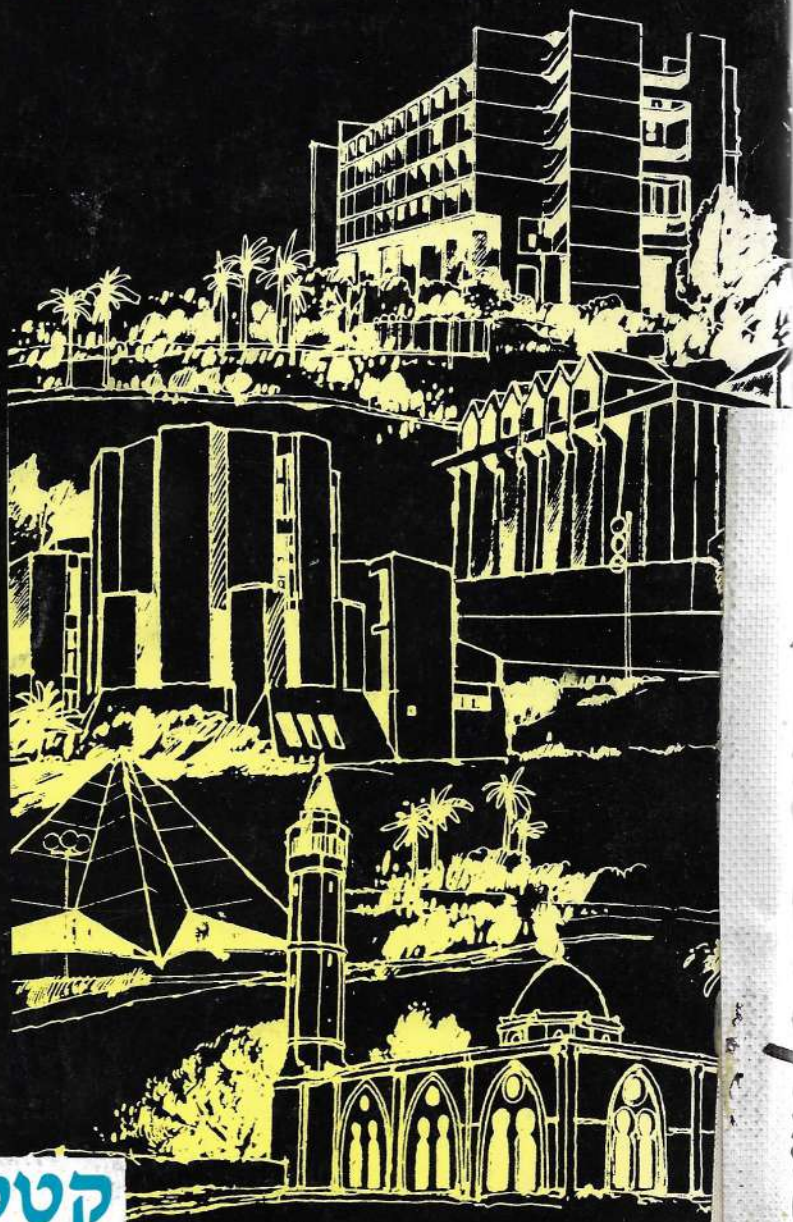

באר-שבע '90

תערוכת בולים לאומית

חג הסוכות, התשנ"א

קטלוג

השירות הבולאי אשר ברשות הדואר מברך את המציגים והמבקרים בתערוכת הבולים הלאומית " **ב א ר ש ב ע 90** "

ומזמינכם לבקר בביתן השירות הבולאי בתערוכה:

- מבצע הנחות גדולות .
- שי לכל נרשם כמנוי בשירות הבולאי .
- פריטים מיוחדים .
- ערכות לימוד באמצעות בולים
- בנושאים שונים למורה ולתלמיד .

גליון המזכרת שהונפק לכבוד התערוכה

איסוף בולים - קשר מדליק ומדביק

941

המחלקה הכלכלית
ת"ד 1000

באר-שבע '90 תערוכת בולים לאומית

חג הסוכות, התשנ"א

(ט"ז-כ"ג תשרי התשנ"א, 12-5.10.90)

בית יד לבנים - באר-שבע

8 מעטפות מיוחדות לכל יום מימי התערוכה

תערוכת בולים לאומית "באר שבע 90"
 THE BEER SHEVA 90 - NATIONAL STAMP EXHIBITION

יום פתיחה
 OPENING DAY

תערוכת בולים לאומית "באר שבע 90"
 THE BEER SHEVA 90 - NATIONAL STAMP EXHIBITION

תערוכת בולים לאומית "באר שבע 90"
 THE BEER SHEVA 90 - NATIONAL STAMP EXHIBITION

יום הנעילה
 CLOSING DAY

תערוכת בולים לאומית "באר שבע 90"
 THE BEER SHEVA 90 - NATIONAL STAMP EXHIBITION

תערוכת בולים לאומית "באר שבע 90"
 THE BEER SHEVA 90 - NATIONAL STAMP EXHIBITION

יום הנוער
 THE YOUTH DAY

תערוכת בולים לאומית "באר שבע 90"
 THE BEER SHEVA 90 - NATIONAL STAMP EXHIBITION

תערוכת בולים לאומית "באר שבע 90"
 THE BEER SHEVA 90 - NATIONAL STAMP EXHIBITION

יום התמטיקה
 THEMATICA DAY

תערוכת בולים לאומית "באר שבע 90"
 THE BEER SHEVA 90 - NATIONAL STAMP EXHIBITION

תערוכת בולים לאומית "באר שבע 90"
 THE BEER SHEVA 90 - NATIONAL STAMP EXHIBITION

יום העליה
 THE ALIYA DAY

תערוכת בולים לאומית "באר שבע 90"
 THE BEER SHEVA 90 - NATIONAL STAMP EXHIBITION

תערוכת בולים לאומית "באר שבע 90"
 THE BEER SHEVA 90 - NATIONAL STAMP EXHIBITION

יום באר-שבע והנגב
 BEER SHEVA AND NEGEV DAY

תערוכת בולים לאומית "באר שבע 90"
 THE BEER SHEVA 90 - NATIONAL STAMP EXHIBITION

תערוכת בולים לאומית "באר שבע 90"
 THE BEER SHEVA 90 - NATIONAL STAMP EXHIBITION

יום האבות
 PATRIARCHS DAY

תערוכת בולים לאומית "באר שבע 90"
 THE BEER SHEVA 90 - NATIONAL STAMP EXHIBITION

תערוכת בולים לאומית "באר שבע 90"
 THE BEER SHEVA 90 - NATIONAL STAMP EXHIBITION

יום השות הדואר
 POSTAL AUTHORITY DAY

תערוכת בולים לאומית "באר שבע 90"
 THE BEER SHEVA 90 - NATIONAL STAMP EXHIBITION

תערוכת בולים
ביר שבע

8 חותמות מיוחדות לכל יום מימי התערוכה

תכנית אירועים

תערוכת בולים לאומית - "באר-שבע 90"

יום ו' 5.10.90 ט"ז בתשרי התשנ"א

טקס פתיחת התערוכה למוזמנים בלבד	10.30
התערוכה פתוחה לקהל הרחב	12.00 - 14.00

יום שבת 6.10.90 י"ז בתשרי התשנ"א

יום רשות הדואר

יום רשות הדואר	19.00 - 23.00
פעילות מסחרית	19.00 - 23.00
* פעילות נוער	19.00 - 22.00
הרצאה ע"י זיו טל בנושא שירותי העברת מסרים	19.30

יום א' 7.10.90 י"ח בתשרי התשנ"א

יום העליה

התערוכה פתוחה לקהל הרחב	10.00 - 21.00
הדרכת סיורים בתערוכה בשפה הרוסית	10.00 - 12.00
* פעילות נוער	10.00 - 21.00
הקרנת סרט עלילתי "הבול הקסום"	16.00

יום ב' 8.10.90 י"ט בתשרי התשנ"א

יום הנוער

התערוכה פתוחה לקהל הרחב	10.00 - 21.00
הרצאה וסרט בנושא בולים ובולאות	11.30 - 12.30
הקרנת סרט עלילתי "הבול הקסום"	13.30
סיור מודרך בבאר-שבע לקבוצות הנוער מחוץ לעיר	15.00 - 16.00
* פעילות נוער	10.00 - 21.00

יום ג' 9.10.90 כ' בתשרי התשנ"א

יום התמטיקה

התערוכה פתוחה לקהל הרחב	10.00 - 21.00
סימפוזיון בנושא בולאות תמטית	11.00 - 13.00
האגודה הישראלית לבולאות תמטית, כנס יסוד	15.00 - 17.00
קבלת פנים על ידי ראש עיריית באר-שבע, י. רגור	17.00
בעיריה למוזמנים בלבד	
* פעילות נוער	10.00 - 21.00
פלמרז	19.00

יום ד' 10.10.90 כ"א בתשרי התשנ"א

יום באר-שבע והנגב

התערוכה פתוחה לקהל הרחב	10.00 - 14.00
הרצאה בלווי שקופיות על-ידי מר אבי זכאי בנושא	11.00 - 12.00
כיבוש באר-שבע במלחמת העולם הראשונה	
הקרנת סרט שחרור באר-שבע במלחמת השחרור	12.00

יום ה' 11.10.90 כ"ב בתשרי התשנ"א

יום האבות

הרצאה ע"י פרופ' אליעזר אורן, מרצה באוניברסיטת בן-גוריון:	20.00 - 21.00
"באר-שבע בתקופת המקרא" (בלווי שקופיות)	
* פעילות נוער	19.00 - 22.00
פעילות מסחרית	19.00 - 23.00
הקרנת סרט עלילתי "הבול הקסום"	20.00

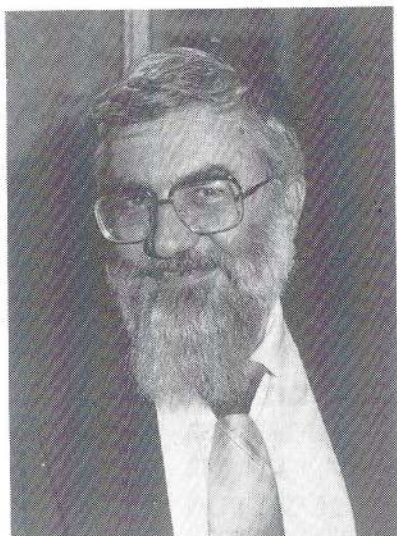
יום ו' 12.10.90 כ"ג בתשרי התשנ"א

יום הנעילה

התערוכה פתוחה לקהל הרחב	10.00 - 13.00
* פעילות נוער	10.00 - 12.30
שערי התערוכה ננעלים	12.30

* במסגרת פעילויות הנוער בימי התערוכה, תהיה פעילות יוצרת בהדרכת הגב' דינה שמר.

תחנת חובבי רדיו שתופעל במשך כל ימי התערוכה במגמה להתקשר עם חובבי רדיו ברחבי העולם שהם אספני בולים - בהדרכת בייטשר שלום.
כן יתקיימו הקרנות סרטי וידיאו ופעילות מחשבים.

ברכת שר התקשורת

בס"ד

אני שמח להביא את ברכת משרד התקשורת לבולאים, לאספנים ולשוחרי הבולים באשר הם בהיפתח תערוכת הבולים הלאומית "באר שבע 90".

הבולאות מקובלת כתחביב הנפוץ בעולם. מליוני שוחרי בולים בכל הגילאים, בני כל העמים וכל שדירות האוכלוסיה הבין לאומית שוקדים באהבה ובמסירות על איסוף הבולים. הבולים הם סמלים שמאחוריהם ערכים חינוכיים ולימודיים, מטפחים ערכים ומפיצים ידע בגיאוגרפיה, היסטוריה, מורשת העמים, פולקלור ואסטיקה.

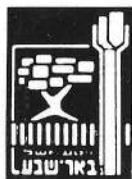
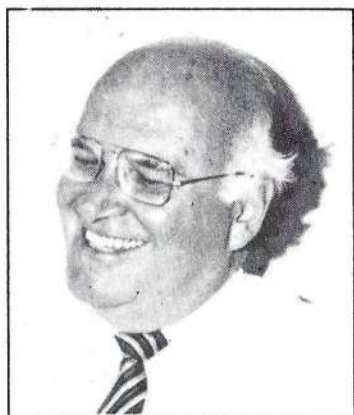
זכתה באר-שבע - בירת הנגב ועיר האבות, עיר עם שורשים עמוקים, לארח שוב כאכסניה את תערוכת הבולים הלאומית.

משרד התקשורת ואני מברכים את התאחדות בולאי ישראל, עמותת בולאי באר-שבע, רשות הדואר והשירות הבולאי על היוזמה והארגון, וכמובן את שוחרי ואספני הבולים באשר הם.

בברכת מועדים לשמחה

דפאל פנחסי

שר התקשורת

ברכת ראש העיריה

עירנו ידעה בשנה האחרונה תנופת צמיחה בפיתוח ובבניה. שלושת אלפים יחידות דיור נבנות עתה בבאר-שבע והיד נטויה. עירנו קולטת אלפי עולים ואנו פועלים ללא לאות לשפור איכות החיים של התושבים.

כעיר מחוז, מוטלת על באר-שבע החובה הנעימה לפתח שרותים גם בעבור אנשי ישובי הנגב, המגיעים לכאן לקניות, לבילוי ולטיפול בבעיותיהם במשרדי הממשלה השונים.

אנו שוקדים על הכנת תכניות כלכליות שיש בכוחן לחדש גם את חיי הכלכלה, התעשייה והמסחר באזור.

הנגב יפרח וישגשג לצד תנופת הצמיחה והפיתוח. נדאג גם לחיי תרבות ונטפח איכות חיים.

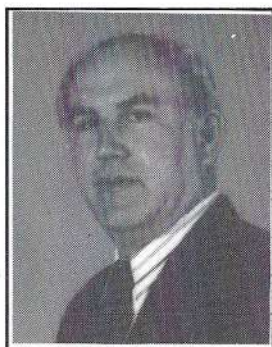
אנו רואים בקיום תערוכת הבולים הלאומית בבאר-שבע נדבך נוסף וחשוב ליזמות אלה. זוהי הזדמנות נוספת להפנות את אור הזרקורים במשך חופשת חג הסוכות לעירנו באר-שבע ולנגב.

ככל שירבו מפעלים המושכים אנשים מן הסביבה, כך יתבסס מעמדה של באר-שבע כבירה מחוזית הלכה למעשה.

אנו מודים ליזמי הרעיון של קיום התערוכה בבית "יד-לבנים" בבאר-שבע ומייחלים להצלחתה.

יצחק רגר

ראש העיריה באר-שבע

יצחק אלישיב
יו"ר מועצת רשות הדואר

יצחק קאול
מנכ"ל רשות הדואר

יגון ביילין
מנהל השירות הבולאי

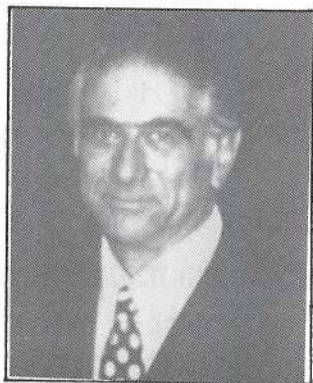

אנו שמחים להתארח בשנית בבאר שבע. עריכתה של תערוכת הבולים בבית יד לבנים ובסוכות, יש בה מן הסימליות שכן באר-שבע - שתחילתה כבאר-שבע בימי אברהם שוחררה בסוכות תש"ט, ע"י לוחמי חטיבת הנגב ומאז גדלה ומתפתחת והיא בירת הנגב.

גידולה של העיר הצמיח פעילות חינוכית ותרבותית עשירה ובכלל זה קהילה של אספני בולים נלהבים.

התערוכה מומנה ע"י רשות הדואר ואורגנה על-ידי התאחדות בולאי ישראל ועמותת בולאי באר-שבע.

בתערוכה, רואה השירות הבולאי הזדמנות נאה להביא את דבר הבולאות - על ערכי התרבות והחינוך שטמונים בו אל אספנים חדשים ולקרבו לבני הנוער. ברכתנו לבאי התערוכה, למארגניה ומציגיה ואחולי הצלחה לכולם.

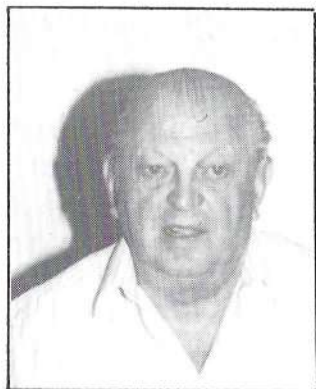

ברכת נשיא התאחדות בולאי ישראל

לקראת תערוכת הבולים הלאומית "באר-שבע 90" הריני מברך בשם התאחדות בולאי ישראל ובשמי את כל משתתפי התערוכה, מארגניה והמבקרים בה. ברצוני לציין שזו התערוכה השנייה בבאר-שבע, בירת הנגב, ותערוכת הבולים הלאומית התשע-עשרה בישראל. ברצוני להודות לרשות הדואר, השירות הבולאי, לעיריית באר-שבע ולראש העיריה עבור העזרה הרבה שהושיטו באירגון התערוכה. כמו כן אני מודה למארגני התערוכה ולמציגים הרבים. עלו והצליחו!

הנס סינק

נשיא התאחדות בולאי ישראל

ברכת יו"ר הועדה המארגנת

שוב נפלה בחלקנו הזכות הגדולה לארגן בעירנו את תערוכת הבולים הלאומית. המועדון הבאר-שבעי נטל על עצמו את המשימה הגדולה ולא חסך מאמץ על מנת לארגן תערוכה ברמה גבוהה ביותר כדי שהקהל מבאר-שבע, הנגב וכלל ישראל יוכל להנות מאוספים מיוחדים וסידור נאה. בשם הועדה המארגנת ובשמי, אני רוצה להודות להנהלת התאחדות בולאי ישראל, רשות הדואר והשירות הבולאי שתמכו בנו במסירות לכל אורך הדרך והגישו עזרה רבה גם במעשה וגם בעצה טובה. תודה מיוחדת לראש עיריית באר-שבע ולצוות שליווה אותנו לאורך כל הדרך, ולהנהלת בית יד לבנים שהעמידה לרשותנו את בנינה. תודות לכל אלה, שבאו מכל קצוות הארץ, שהתנדבו לארגן פעילויות הנוער והדרכה בתערוכה. אני מאחל לכל המבקרים הנאה מלאה ומקווה כי התערוכה תגביר את התעניינות הנוער בנושא הבולאות ותרחיב את חוג הבולאים בבאר-שבע, בנגב ובישראל כולה.

אברהם זכאי

יו"ר הועדה המארגנת

חסויות

שר התקשורת

ראש עיריית באר-שבע

רשות הדואר

י. אלישיב - יו"ר מועצת הרשות

י. קאול - מנהל כללי

י. ביילין - מנהל השירות הבולאי

הנהלת התערוכה

א. זכאי - מתאם ויו"ר הועדה המארגנת

פ. שוורץ - מזכיר

ש. בלושטיין - גזבר

ש. בייטשר - אחראי להפעלת התערוכה

א. וון לפן - קומיסר ראשי

ר. רשף - אחראי בטחון

ועד הפועל של התאחדות בולאי ישראל

ה. סינק - נשיא ויו"ר

א. זכאי - מ"מ יו"ר

א. ובר - גזבר

ל. בלאו

י. שבתאי

מ. הירשפלד

ב.ה. נסטויטר

מ. קרמינר

מ. סונדק

ד"ר צ. שמעוני

ק. בר-אילן

נשיאי כבוד י. אוקו

מ. ויגודסקי

ועדת ביקורת ד"ר א. לייבו

א. שליט

מ. שמואלי

בעלי תפקידים

ח. שיפטן - מזכיר בפועל

ל. רסילבסקי - מזכירה

א. לין - משקיף ועורך ירחון לבולאות

ב.ה. נסטויטר - יועץ תכנון התערוכה

י. שבתאי - יועץ

ר. פורת - גרפיקאית

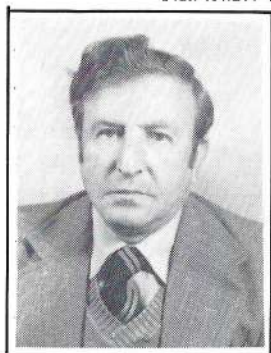
א. שרף ור. פורת - כרזת התערוכה

הנהלת התערוכה

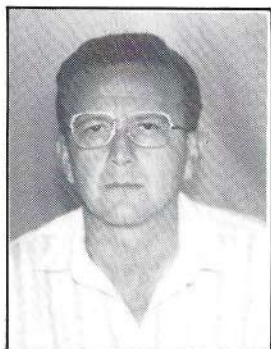

א. זכאי

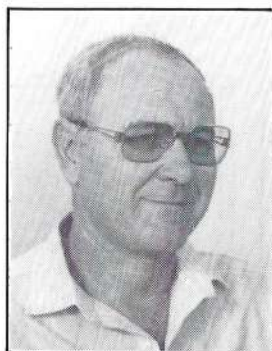
מתאם ויו"ר הועדה המארגנת

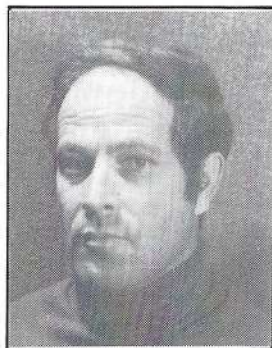
ש. בלושטין- גזבר

פ. שוורץ - מזכיר

ר. דשף
אחראי בטחון

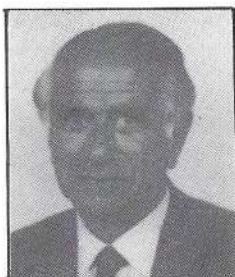
א. וון לפן - קומיסר ראשי

ש. בייטשר - אחראי להפעלת התערוכה

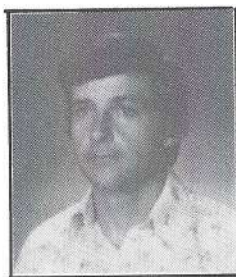
שופטים

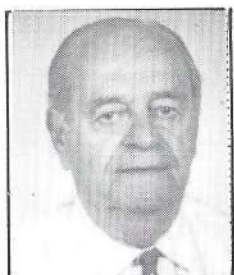
א. וובר

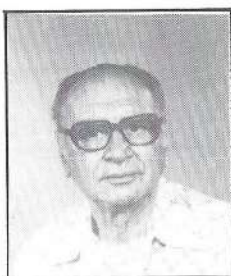
ה. סינק

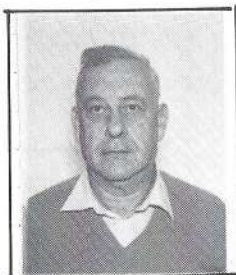
י. ברק

ב. נסטויטר

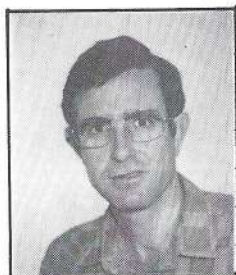
ד"ר ע. אילן

ד"ר י. רימון

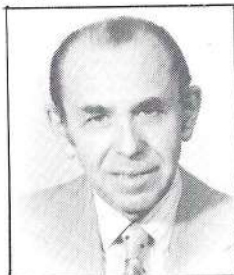
ד"ר א. לייבו

י. צחור

שופט יועץ מ. מרזין

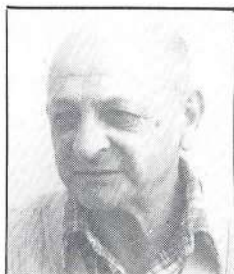

שופט מתלמד ל. בלאו

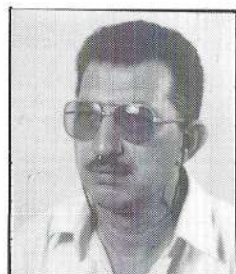

מזכירה ל. רסילבסקי

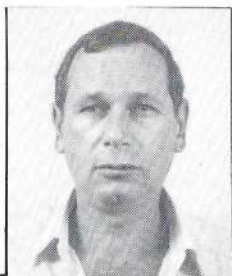
נציגים אזוריים (קומיסארים)

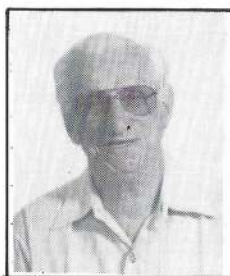
א. וון לפן-קומיסר ראשי ז. בן יצחק - מטה-אשר

ש. ברגר - חיפה

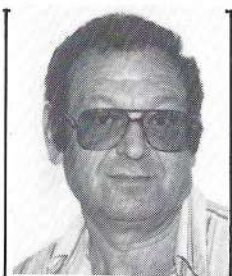

ש. באום

מ. סונדק - ירושלים

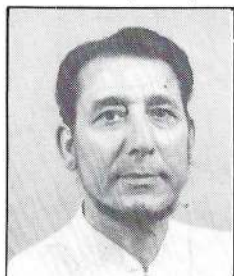
י. שגיא

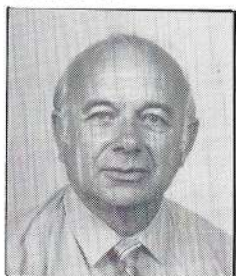
מ. כהן - ראשון לציון

מ. שמואלי - תל-אביב

ס. עמר - נצרת עילית

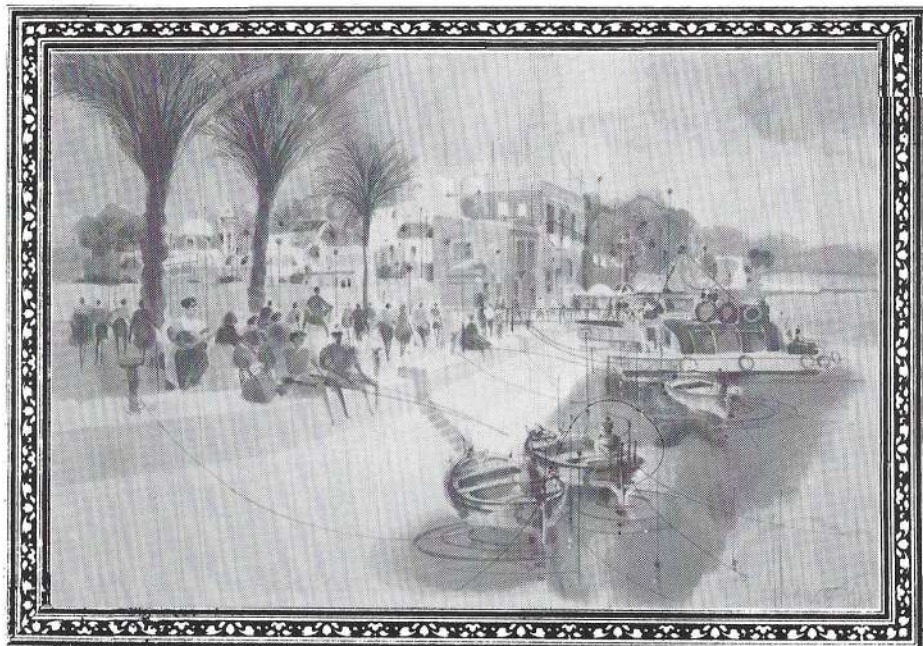
נ. שטיין - אשדוד

רשימת הפרסים

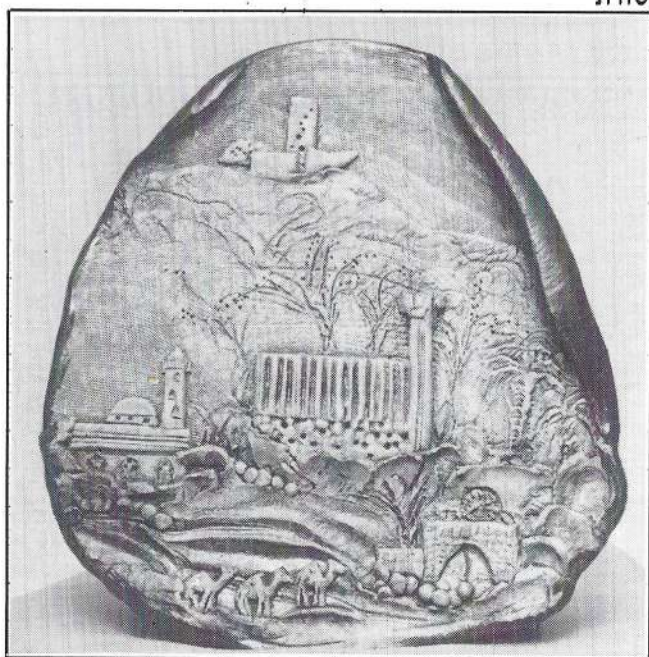
פרס עמותת בולאי נתניה	פרס שר התקשורת
פרס עמותת בולאי ראשון לציון	פרס ראש העיריה באר-שבע
פרס עמותת בולאי עמק יזרעאל	פרס מנכ"ל רשות הדואר
פרס עמותת בולאי נצרת	פרס מנהל השירות הבולאי
פרס אגודת סוחרי הבולים	פרס התאחדות בולאי ישראל
פרס האגודה לתולדות הדואר	פרס עמותת בולאי באר-שבע
פרס הקרן הקיימת לישראל	פרס עמותת שער הנגב
פרס וולף (לכסמבורג)	פרס עמותת בולאי ירושלים
פרס ד. נוימן	פרס עמותת בולאי תל-אביב
פרס י. קורן	פרס עמותת בולאי חיפה

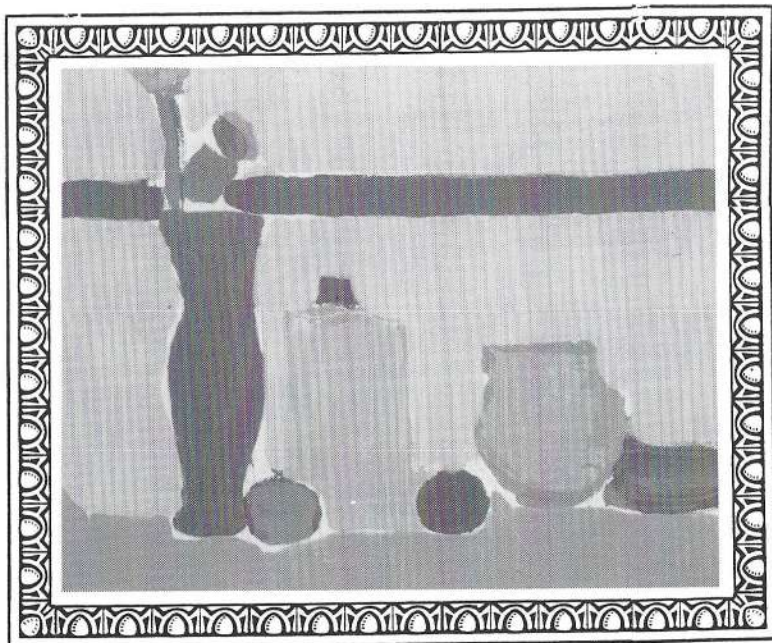
מדליה

פרס שר התקשורת

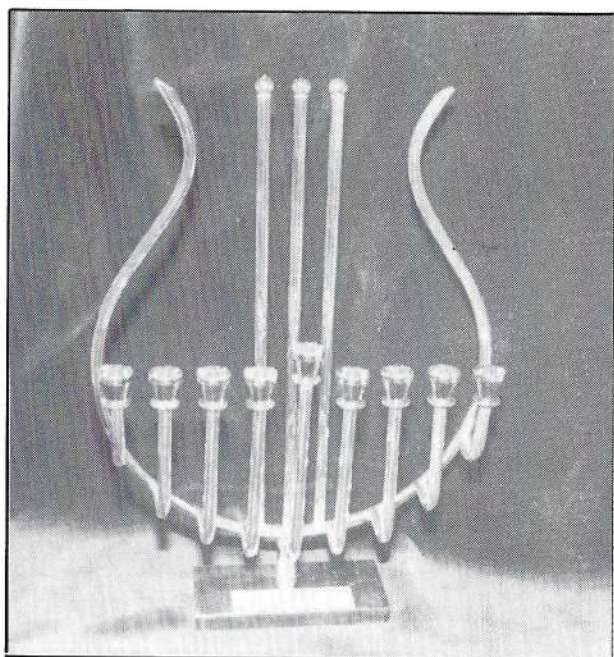
פרס ראש העיריה בארשבע

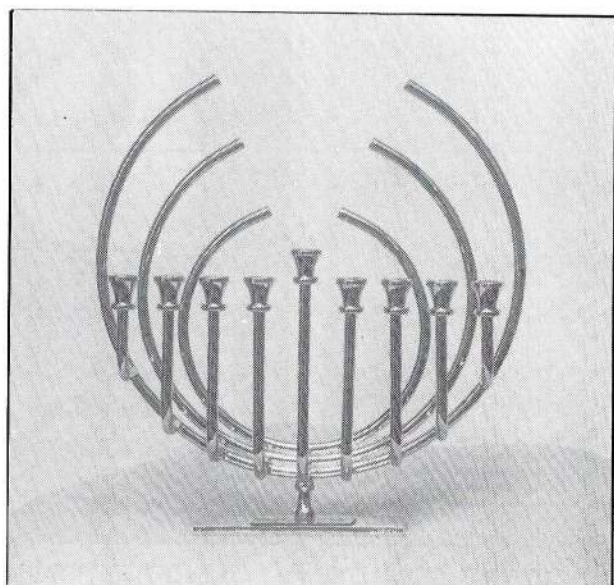
פרס מנכ"ל רשות הדואר

פרס מנהל השירות הבולאי

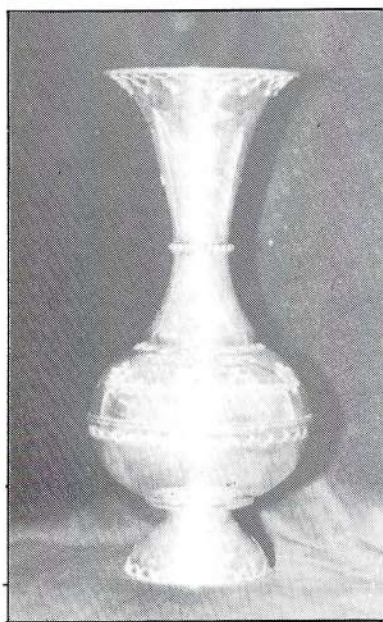
פרס התאחדות בולאי ישראל

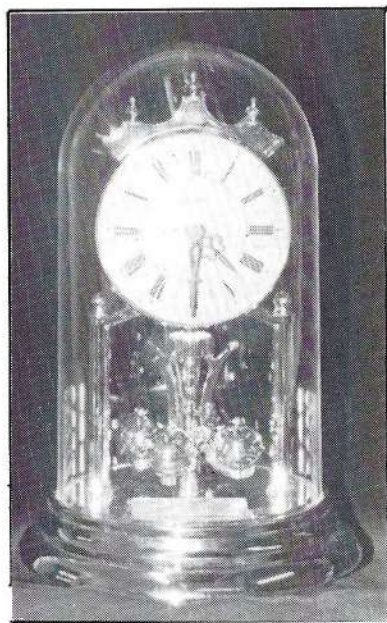
פרס עמותת בולאי באר-שבע

פרס עמותת בולאי ירושלים

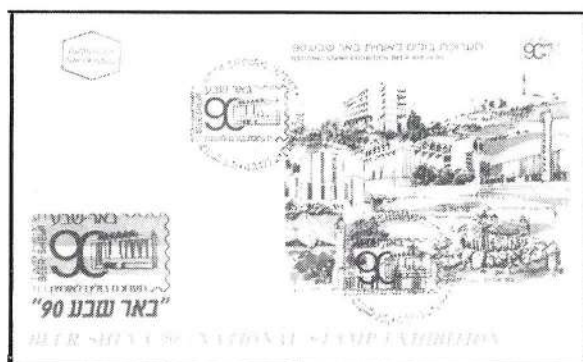
פרס עמותת בולאי תל-אביב

פרס אגודת סוחרי הבולים

פרס האגודה לתולדות הדואר

התאחדות בולאי ישראל
ISRAEL PHILATELIC FEDERATION
 Member – Federation Internationale de Philatelie

רשימת העמותות הבולאיות בארץ:

טלפון	כתובת המועדון	כתובת דואר	תלפון
התאחדות בולאי ישראל הלשכה – תל אביב	רח' פינסקר 2 פינת אלנבי, קומה ב'	ת.ד. 2896 תל אביב 61028	(03)295547 מזכירה אוטומטית
עמותות עם מועדון בולאי			
יורשלים	רח' בצלאל 15 א'	ת"ד 1361 ירושלים 91013	(02)717204 חיים בסן
תל אביב	רח' הס 16	ת"ד 21542 תל אביב 61215	(03)655164 לדיסלאו רוטמן
חיפה	רח' הרצליה 24	ת"ד 9562 חיפה 31095	(04)525945 בן הדור נסטויטר
נתניה והסביבה	רח' גורדון 17	ת"ד 327 נתניה 42102	(053)39536 שלמה מזאה
עמותות בולאיות אחרות מקום המפגש			
בארשבע	הספרייה העירונית	ת"ד 5084 בארשבע 84150	(057)416827 פאול שוורץ
אשדוד	בית לברון - מתנ"ס	רח' דב גורון 2, אשדוד 77551	(08)54506 נתן שטיין
אשקלון		רח' הורדים 30 אשקלון 78414	(051)32731
נצרת עילית	מתנ"ס	ת"ד 551 נצרת עילית 17105	(06)556306 סימון עמר
עמק יזרעאל	קיבוץ עין חור	ד"נ יזרעאל 19335	(06)768364 יוסף שגיא
פתח תקוה	בית ההסתדרות	ת"ד 517 פתח תקוה 49104	(03)9304296 קבשינסקי אריה
ראשון לציון	מועדון העירייה רח' עולי הגרדום 22	רח' וולפסון 19 ראשון לציון 75202	(03)991133 גדעון לוי
אספני יודאיקה בישראל		ת"ד 21224 תל אביב 61211	(03)454054 אריה לין
חוגים בולאיים			
המועצה האזורית מטה אשר	קיבוץ עברון	ד"נ אשרת 25235	(04)857855 זלמן בן יצחק
קיבוץ נירדוד	קיבוץ נירדוד	ד"נ גלבע 19150	(06)583711 יעקב ארזי
המועצה האזורית שער הנגב	קיבוץ סעד	ד"נ נגב 85140	(051)90111 אברהם ימיני
חוג בולי חטרי בישראל	רח' מנוחה ונחלה 51	רחובות 76247	(08)473420 משה הוד
חוג הבולאים רחובות		ת"ד 1130 רחובות 76111	ד"ר בנימין רויטר
מוסדות			
המוזיאון לדואר השואה	קיבוץ תל יצחק	קיבוץ תל יצחק 45805	(053)99997 נפתלי צחר
העמותה לתולדות הדואר של א"י		ת"ד 10175 ירושלים 91101	(02)711719 צבי שמעוני
עמותת סוחרי הבולים בישראל		ת"ד 4944 תל אביב 61040	(03)257652 אורי שליט

מועדון בולאי באר-שבע

כאשר הגעתי לבאר-שבע בשנת 1961, היה בה מספר מועט של אספני בולים. אחד מהם, מר בר-טוביה ז"ל, ניסה לאגד אותם במועדון כלשהו. המספר המועט של אספנים לא איפשר קיום סדיר של מועדון, כיוון שלא לכל פגישה מתוכננת הגיעו מספר אספנים מספיק על מנת לקיים פגישה כזאת. עם מותו של מר בר-טוביה ז"ל, התפרק גם המעט שהיה. תקופה מסוימת לא היה מועדון כלל, ולאספנים לא היה מקום מפגש קבוע.

בעזרתו של מר אלכס רבינוביץ ניסינו להקים הכל מחדש. קיבלנו תרומה מאלמנת מר בר-טוביה ז"ל, וקנינו ספריה בולאית קטנה. מעיריית באר-שבע קיבלנו מקום לקיום המפגשים. איתרנו את האספנים ע"י התחקות ושיחה עם העומדים בתור באשנב השירות הבולאי ביום הופעת הבולים וכן בהיכרות אישית של החברים.

בגלל חוסר מקום וחוסר תמיכה רצינית מהעירייה בזמנו, החליף המועדון מקומות מפגש חדשות לבקרים, עד שלפני כ-10 שנים הצלחנו ליצור יחסים יציבים יותר עם עיריית באר-שבע, והעבירו לנו את מקום המפגש לספריה העירונית, בה אנו נפגשים עד היום הזה ונהנים משיתוף פעולה של מנהל הספריה, אשר עוזר לנו ככל יכולתו.

לאט לאט גדל מספר החברים, ובשנת 1981 הצלחנו לשכנע את נשיאות התאחדות בולאי ישראל שביכולתנו לארגן ולנהל את תערוכת הבולים הלאומית "באר-שבע 82".

אנו מאגדים בתוכנו 40-50 חברים קבועים, וכן מספר חברים לא קבועים, כמו חברי מועדון שער הנגב שמגיעים אלינו פעם בחודש, וכן חברים מערד.

נוסף לחברים המבוגרים יש במועדון כ-50 ילדים ובני-נוער, אשר סופגים מאהבת הבולאות של החברים המבוגרים, מקבלים עזרה, תמיכה והדרכה מכל חברי המועדון המבוגרים, המשקיעים מזמנם כדי לפתח דור המשך למועדון הבולאי באר-שבע. ההשקעה הרבה בבני הנוער והילדים אכן נושאת פרי, ומתפתח דור המשך אשר אחדים ממנו משתתפים גם בתערוכות הבולים בארץ.

פגישות המועדון מתקיימות בימי ב' בשבוע בשעה 20:00 בספריה העירונית בדרך המשחררים, ב"ש. חברי מועדוני הבולים בארץ מוזמנים לבקר במועדון בכל עת בשהותם בעירנו.

תערוכת "באר-שבע 90" היא, כאמור, התערוכה השניה המתקיימת בעירנו, וגם זאת בשיתוף פעולה מלא עם ראש עיריית באר-שבע ומוסדותיה.

אנו מקווים שתערוכה זו תעורר בולאים רדומים שעד עכשיו לא נרשמו כחברים במועדון בולאי באר-שבע להצטרף אלינו, וכן אנו מקווים לקלוט נוער רב ככל האפשר שישמש כמשך דרכם של הבולאים המבוגרים.

בלושטיין שמחה

רשימת המציגים לפי א'-ב'

(ל) לאומי, (א) ארצי, (ש) שופטים

286-284	חתירה ומפרשיות	(ל)	אברהם יריב
457-454	החי של התנ"ך	(א)	אדומי שמעון
460-458	זה הים גדול ורחב ידיים... (תהילים ק"ד 25)	(א)	אדסמן שלום
328-327	חוקי כדורגל	(א)	אולסונג גלעד
296	ארכיאולוגיה בין לאומית	(א)	אופיר אורן
5-4	פעילות הצלב האדום בתקופת המנדט הבריטי	(ש)	אילן עמנואל
241-239	אסטוניה 1918-1940	(א)	אלישיב יהושע
191-187	טיסות חלוציות לאזור הארקטי	(ל)	אלישר עודד
103-97	דואר ערבי בא"י 1948-1957	(ל)	אלכסנדר צבי
33-31	צמדות לוח (PLATE BLOCKS)	(א)	אלמוג יוסף
57-51	באר-שבע	(ל)	אנון עמוס
154-148	פרלמנטים	(ל)	אנון עמוס
218-216	בולי גרמניה	(א)	אפל יעקב
267-266	בולי שוודיה	(א)	אפל אבי
290-287	סוס בשירות הדואר	(ל)	ארגוב מיכל
334-332	עולם הילד	(א)	ארגוב יעל
298-297	אנטי נאציזם	(א)	בהט עמרי
358-354	לקראת אירופה מאוחדת	(ל)	בהיר ירחמיאל
137-133	בלגיה	(ל)	בורשטיין משה
423-419	מספוטניק 1 עד... אפולו	(ל)	בורשטיין משה
310-308	פרפרים	(ל)	בורשטיין ריבה
14-12	700 שנה מוסיקה מרנסנס לרוק	(ש)	בלאו לביא
238-234	דואר מחנות שבוים	(ל)	בלושטיין שמחה
314-313	טבע מעופף	(א)	בליץ דוראל
450-447	תולדות האמנות	(ל)	בן-חורין מרדכי
418-414	מטאורולוגיה	(ל)	בן-צבי משה
27-22	"דואר עברי" 1948-1950	(ל)	בר-אילן קלמן
30-28	מחקר גלופות של הסדרה מן המנין "שקלים"	(ל)	בר-אילן קלמן
44-42	שוברי תשובה	(א)	ברגר שלום
158-155	יודאיקה	(ל)	ברגר שלום
265-263	בטיחות בדרכים	(ל)	ברגר אסנת
321-320	כדורסל	(א)	ברגר דני
387-385	המוסדות להשכלה גבוהה בישראל ובכל העולם	(א)	ברירי דב
384-382	רוטרי בישראל	(א)	ברכה אייבי
295	שנה גאופיזית	(א)	ברמן רון
132-127	דואר גיברלטר	(ל)	ברק זאב
79-75	מנהלת העם	(ל)	גבר בצלאל
353-351	U.P.U	(א)	גולדברג מרטין
502-500	מקסימום קרד	(א)	גלעד מרדכי
69-65	דואר טורקי ואחר בארץ הקודש	(ל)	גרוסר ברנרדו
196-192	היסטוריה של דואר האוויר	(ל)	גרוסר ברנרדו

84-80	דואר צבאי בארץ ישראל, תקופת ה"כבא"	(ל)	הורוויץ ברוך
273-271	תולדות התעופה	(א)	הייליג בועז
301-299	תערוכות בולים בארץ ישראל 1945-1988	(א)	היימן נועה
453-451	דמויות ומאורעות בתנ"ך	(א)	הירש פאול
428-424	זיהוי מטוסים	(ל)	הירשפלד מיכאל
179-176	INDIA POSTAL STATIONERY	(א)	הנס ברוך
262-260	בואריה	(ל)	וובר רן-אבי
126-123	בריטניה - מאה שנה היסטוריה פילטלית	(ל)	ווינשטיין מרדכי
326-325	משחק הכדורגל	(א)	וולפגר שלומי
407-404	ידיים על בולים, חותמות וחותמות יד דואריים	(א)	וון לפן אהרון
114-112	תערוכות בולים בארץ ישראל	(א)	וילדנברג אייזיק
350-348	דגלי אר"ם	(א)	וילדנברג אייזיק
307-305	יונת השלום	(ל)	ויגרמן ניר
119-115	THE JEWS OF BULGARIA	(ל)	זגורסקי דרגומיר
446-444	שחמט ודמקה	(א)	זינשטיין אהרון
319-318	דגים	(א)	זינשטיין זאב
74-70	הדואר בנגב בזמן המנדט ובמלחמת השחרור	(ל)	זכאי אברהם
96-91	מלחמת העולם הראשונה ממצרים לירושלים	(ל)	זכאי אברהם
227-225	מצרים בולים מהמנין ומלכות מצרים 1866-1953	(א)	זרמתי ויקטור
186-180	ניו זילנד	(ל)	חכמי יוסף
317-315	פרחים	(א)	יופה ויואנה
244-242	תורכיה	(א)	יחזקאל יוסף
331-329	תולדות האליפות העולמית בכדורגל	(א)	כהן יוסף
202-197	רומניה - היובל - 100 שנה לבוליה	(ל)	כהן מאיר-מרסל
208-203	רומניה - תולדות הדואר הזר בנסיכויות הרומניות	(ל)	כהן מאיר-מרסל
443-439	שחמט	(ל)	כרפס אלן
410-408	אופטיקה על בולים וחותמות	(א)	לביא אריה
413-411	צילום, קולנוע וטלוויזיה על בולים וחותמות דואר	(א)	לביא אריה
373-369	המחשב	(ל)	לדור מנחם
468-464	בלוקים מצרפת ומכל העולם	(ל)	לוי שמריהו
8-6	השלטון הבריטי בא"י: השלטון הצבאי	(ש)	לייבו אדי
294	שנה גאופיזית	(א)	מדינה יניב
368-364	100 שנה לצלב האדום הבינלאומי	(ל)	מיכאלי משה
499-497	אתרים היסטוריים - גלויות מירב	(א)	מיליס לוסיאן
291	התפתחות הדואר	(א)	מיליס נועם
293-292	מפות	(א)	מיליס אהוד
433-429	גשרים, כבישים ובטיחות בדרכים	(ל)	מלר ולדימיר
283-281	כיבוש החלל	(ל)	מנטין בני
363-359	נכים ושיקומם	(ל)	מרטון אריון
394-392	רופאים על בולים	(א)	מרטון אלקס
488-486	פולקלור - תלבושות עממיות	(א)	מרטון אלקס
492-489	יובל "רולנד היל" וה"בלק פני" בול על בול	(ל)	
403-399	פטריות ואדם	(ל)	מרקס דוברט
230-228	בולים סטנדרטיים של בריה"מ	(א)	נודלר מיכאל-בוריס
463-461	בולים חסרי פרופורציה של בריה"מ	(א)	נודלר מיכאל-בוריס
16-15	תערוכות בולים בין לאומיות ולאומיות	(ש)	נסטויטר בן הדור
147-145	יפאן	(א)	נתנאל יגאל

111-107	דואר נע	(ל)	סונדק מרדכי
3-2	אוסטריה, תעודות ומכתבים	(ש)	סינק הנס
21-17	פלשתינה 1927-1948 תעריפים	(ל)	סלוצקי יואל
324-322	כדורגל	(א)	סלנט רוני
391-388	בריאות	(א)	פגוד משה
377-374	הצלב האדום בכל מקום לכולם	(ל)	פייבל הדי
398-395	המלחמה במחלות	(ל)	פייבל הדי
276-274	תכנית החלל האמריקאית	(א)	פינגר שי
343-342	שחמט	(א)	פינגר נועם
106-104	תעמולה נגד ישראל	(א)	פישר לורנס
122-120	כופר הישוב	(ל)	פלביץ יקותיאל
485-483	ארכיאולוגיה	(א)	פלג בנימין
304-302	ציפורים: קנים - נשרים	(א)	פרייבורג אריאל
215-213	דואר עברי 1948 - ביול יוצא דופן ומיוחד, חותמות	(ש)	צחור יעקב
37-34	טעויות בבולים ישראליים	(ל)	ציטרון אברהם
41-38	דואר עברי PLATE NR. BLOCKS	(ל)	ציטרון אברהם
221-219	בולי רומניה 1858-1872	(א)	ציטרון אברהם
496-493	דפוס על בולים	(ל)	קלינר בנימין
339	בתי כנסת ותפילה	(א)	קלינר נחמה
175-171	מצרים 1867-1875 - הוצאה שניה ושלישית שלישית	(ל)	קרמנר מרדכי
471-469	פרחים על בולים	(א)	רבינוביץ אלקס
381-378	בולים אמריקאים של הבונים החופשיים	(א)	רוזן אלי
438-434	מוסיקה	(ל)	רוזנטל אינגן
476-472	שח-מט	(ל)	רוזנטל אינגן
144-138	רומניה, אוסף מחקר על התקופה הקלסית	(ל)	רוטמן לדיסלאו
212-209	חותמות דואר של העיר דוה	(ל)	רוטמן לדיסלאו
338-335	עולם הילד	(ל)	רוגן יובל
11-9	שרותי דואר מקומיים זמניים 1948	(ש)	רימון ירמיהו
233-231	א"י פוקלנד	(א)	רשף רם
341-340	בולים מצויירים (בולי וולט דיסני)	(א)	רשף דן
50-45	סדרת הבולים - "דואר עברי"	(ל)	שבתאי יעקב
254-250	משואה לתקומה 1939-1948	(ל)	שבתאי שי
280-277	אם תרצו אין זו אגדה	(ל)	שבתאי שי
224-222	דואר ר.ס.פ.ס.ר.	(א)	שטרן שלמה
268	גילוי רחבי תבל	(א)	שינר אופיר
270-269	המכונות מאז ועד היום	(א)	שלוסר ברק
165-159	הדואר בבולגריה במאה ה-19	(ל)	שמואלי משה
170-166	הדואר בבולגריה בראשית המאה ה-20: 1901-1920	(ל)	שמואלי משה
64-58	דואר ישובים במצור במלחמת השחרור	(ל)	שמעוני צבי
90-85	התכתבות בין גרמניה וארץ הקודש	(ל)	שפטן חנן
259-255	דואר ימי	(ל)	שפטן גיא
479-477	דור הסילון - מטוסי נוסעים	(א)	שרף אליעזר
482-480	דור הסילון - מטוסי קרב	(א)	שרף אליעזר
347-344	ארגון האו"ם	(ל)	שרשבסקי נחום

רשימת המוצגים לפי נושאים

מוזמנים/שופטים		(אדום)
סינק הנס	(ל)	אוסטריה, תעודות ומכתבים
אילן עמנואל	(ל)	פעילות הצלב האדום בתקופת המנדט הבריטי
ליבו אדי	(ל)	השלטון הבריטי בא"י: השלטון הצבאי
רמון ירמיהו	(ל)	שירותי דואר מקומיים זמניים 1948
בלאו לביא	(ל)	700 שנה מוסיקה מרנסנס לרוק
נסטיוטר בן הדור	(ל)	תערוכות בולים בין לאומיות ולאומיות
צחור יעקב	(ל)	דואר עברי 1948 ביול יוצא דופן ומיוחד, חותמות דואר
בולאות מסורתית א"י		(ירוק)
סלוצקי יואל	(ל)	פלסטינה 1927-1948 תעריפים
בר-אילן קלמן	(ל)	"דואר עברי" 1948-1950
בר-אילן קלמן	(ל)	מחקר גלופות של הסדרה מן המנין "שקלים"
אלמוג יוסף	(א)	צמדות לוח (PLATE BLOCKS)
ציטרון אברהם	(ל)	טעויות בבולים ישראליים
ציטרון אברהם	(ל)	דואר עברי" PLATE NR. BLOCKS
ברגר שלום	(א)	שוברי תשובה
שבתאי יעקב	(ל)	סדרת הבולים - "דואר עברי"
תולדות הדואר בא"י		(ירוק בהיר)
אנון עמוס	(ל)	באר שבע
שמעוני צבי	(ל)	דואר ישובים במצור במלחמת השחרור
גורסר בהנרדו	(ל)	דואר טורקי ואחר בארץ הקודש
זכאי אברהם	(ל)	הדואר בנגב בזמן המנדט ובמלחמת השחרור
גבר בצלאל	(ל)	מנהלת העם
הורוויץ ברוך	(ל)	דואר צבאי בארץ ישראל, תקופת ה"כבא"
שפטן חנן	(ל)	התכתבות בין גרמניה וארץ הקודש
זכאי אברהם	(ל)	מלחמת העולם הראשונה ממצרים לירושלים
אלכסנדר צבי	(ל)	דואר עברי בא"י 1948-1957
פישר לורנס	(א)	תעמולה נגד ישראל
סונדק מרדכי	(ל)	דואר נע
וילנברג אייזיק	(א)	תערוכות בולים בארץ ישראל
יודאיקה		(צהוב)
זגורסקי דרגומיר	(ל)	THE JEWS OF BULGARIA
פלביץ יקותיאל	(ל)	כופר הישוב
ברגר שלום	(ל)	יודאיקה
בולאות מסורתית כללית		(כתום כהה)
ווינשטיין מרדכי	(ל)	בריטניה - מאה שנה היסטוריה פילטלית
ברק זאב	(ל)	דואר גיברלטר
בורשטיין משה	(ל)	בלגיה
רוטמן לדיסלאו	(ל)	רומניה, אוסף מחקר על התקופה הקלסית
נתנאל יגאל	(א)	יפן
יחזקאלי יוסף	(א)	תורכיה
שמואלי משה	(ל)	הדואר בבולגריה במאה ה-19
שמואלי משה	(ל)	הדואר בבולגריה בראשית המאה ה-20: 1901-1920
קומנו מרדכי	(ל)	מצרים 1867-1875 - ההוצאה השנייה והשלישית
הנס ברוך	(א)	INDIA POSTAL STATIONERY
חכמי יוסף	(ל)	ניו זילנד
רוטמן לדיסלאו	(ל)	חותמות דואר של העיר דוה
אפל יעקב	(א)	בולי גרמניה
ציטרון אברהם	(א)	בולי רומניה 1858-1872

224-222	דואר ר.ס.פ.ס.ר	(א)	שטרן שלמה
227-225	מצרים - בולים מהמנין ומלכות מצרים 1866-1953	(א)	זרמתי ויקטור
230-228	בולים סטנדרטיים של בריה"מ	(א)	נודלר מיכאל-בוריס
233-231	איי פוקלנד	(א)	רשף רם
241-239	אסטוניה 1918-1940	(א)	אלישיב יהושע
(כתום בהיר)		(ל)	תולדות הדואר (כללי)
154-148	פרלמנטים	(ל)	אנון עמוס
191-187	טיסות חלוציות לאזור הארקטי	(ל)	אלישר עודד
196-192	היסטוריה של דואר האויר	(ל)	גרוסר ברנרדו
202-197	רומניה - היובל - 100 שנה לבוליה	(ל)	כהן מאיר-מרסל
208-203	רומניה - תולדות הדואר הזר בנסיכויות הרומניות	(ל)	כהן מאיר-מרסל
238-234	דואר מחנות שבויים	(ל)	בלושטיין שמחה
(ורוד)			תמטיקה
347-344	ארגון האו"ם	(ל)	שרשבסקי נחום
350-348	דגלי או"ם	(א)	וילדנברג אייזיק
353-351	U.P.U	(א)	גולדברג מרטין
358-354	לקראת אירופה מאוחדת	(ל)	בהיר יחמיאל
363-359	נכים ושיקומם	(ל)	מרטון ארוין
368-364	100 שנה לצלב האדום הבינלאומי	(ל)	מיכאלי משה
373-369	המחשב	(ל)	לדור מנחם
377-374	הצלב האדום בכל מקום לכולם	(ל)	פייבל הדי
381-378	בולים אמריקאיים של הבונים החופשיים	(א)	רוזן אלי
384-382	רוטרי בישראל	(א)	ברכה אייבי
387-385	המוסדות להשכלה גבוהה בישראל ובכל העולם	(א)	ברירי דב
391-388	בריאות	(א)	פגוך משה
394-392	רופאים על בולים	(א)	מרטון אלקס
398-395	המלחמה במחלות	(ל)	פייבל הדי
403-399	פטריות ואדם	(ל)	מרקס רוברט
407-404	ידיים על בולים, חותמות וחותמות יד דואריים	(א)	וון לפן אהרון
410-408	אופטיקה על בולים וחותמות	(א)	לביא אריה
413-411	צילום, קולנוע וטלוויזיה על בולים וחותמות דואר	(א)	לביא אריה
418-414	מטאורולוגיה	(ל)	בן צבי משה
423-419	מספוטניק 1 עד... אפולו	(ל)	בורשטיין משה
428-424	זיהוי מטוסים	(ל)	הירשפלד מיכאל
433-429	גשרים, כבישים ובטיחות בדרכים	(ל)	מלך ולדימיר
438-434	מוסיקה	(ל)	רוזנטל אינגץ
443-439	שחמט	(ל)	כרפס אלן
446-444	שחמט ודמקה	(א)	זינשטיין אהרון
450-447	תולדות האמנות	(ל)	בן חורין מרדכי
453-451	דמויות ומאורעות בתנ"ך	(א)	הירש פאול
457-454	החי של התנ"ך	(א)	אדומי שמעון
460-458	זה הים גדול ורחב ידיים... (תהלים ק"ד 25)	(א)	אדסמן שלום
463-461	בולים חסרי פרופורציה של בריה"מ	(א)	נודלר מיכאל-בוריס
468-464	בלוקים מצרפת ומכל העולם	(ל)	לזין שמריהו
471-469	פרחים על בולים	(א)	רבינוביץ אלקס
476-472	שחמט	(ל)	רוזנטל אינגץ
479-477	דור הסילון - מטוסי נוסעים	(א)	שרף אליעזר
482-480	דור הסילון - מטוסי קרב	(א)	שרף אליעזר
485-483	ארכיאולוגיה	(א)	פלג בנימין
488-486	פולקלור - תלבושות עממיות	(א)	מרטון אלקס
492-489	יובל "רולנד היל" וה"בלק פני" בול על בול	(ל)	מרטון אלקס
496-493	דפוס על בולים	(ל)	קלינר בנימין

499-497	מיליס לוסיאן	(א)	אתרים היסטוריים - גלויות מירב
502-500	גלעד מרדכי	(א)	מקסימוס קרד
(כחול כהה)	תולדות הדואר בא"י (נוער)		
254-250	שבתאי שי	(ל)	משואה לתקומה 1939-1948
259-255	שפטן גיא	(ל)	דואר ימי
(כחול בהיר)	בולאות מסורתית כללי (נוער)		
262-260	וובר רן - אבי	(ל)	בואריה
267-266	אפל אבי	(א)	בולי שוודיה
(תכלת)	תמטיקה (נוער)		
265-263	ברג אסנת	(ל)	בטיחות בדרכים
268	שינר אופיר	(א)	גילוי רחבי תבל
270-269	שלוסר ברק	(א)	המכוננית מאז ועד היום
273-271	הייליג בועז	(א)	תולדות התעופה
276-274	פינגר שי	(א)	תכנית החלל האמריקאית
280-277	שבתאי שי	(ל)	אם תרצו אין זו אגדה
283-281	מנטין בני	(ל)	כיבוש החלל
286-284	אברום יריב	(ל)	חתימה ומפרשיות
290-287	ארגוב מיכל	(ל)	סוס בשירות הדואר
291	מיליס נועם	(א)	התפתחות הדואר
293-292	מיליס אהוד	(א)	מפות
294	מדינה יניב	(א)	שנה גאופיזית
295	ברמן רון	(א)	שנה גאופיזית
296	אופיר אורן	(א)	ארכיאולוגיה בין לאומית
298-297	בהט עמרי	(א)	אנטי נאציזם
301-299	היימן נועה	(א)	תערוכות בולים בארץ ישראל 1945-1988
304-302	פרייברג אריאל	(א)	ציפורים: קנים וגוזלים
307-305	וינרמן ניר	(ל)	יונת השלום
310-308	בוורשטיין ריבה	(ל)	פרפרים
314-313	בליץ דוראל	(א)	טבע מעופף
317-315	יופה ויויאנה	(א)	פרחים
319-318	זינשטיין זאב	(א)	דגים
321-320	ברג דני	(א)	כדורסל
324-322	סלנט רוני	(א)	כדורגל
326-325	וולפגר שלומי	(א)	משחק הכדורגל
328-327	אולסוונג גלעד	(א)	חוקי כדורגל
331-329	כהן יוסף	(א)	תולדות האליפות העולמית בכדורגל
334-332	ארגוב יעל	(א)	עולם הילד
338-335	רון יובל	(ל)	עולם הילד
339	קלינר נחמה	(א)	בתי כנסת ותפילה
341-340	רשף דן	(א)	בולים מצוירים (בולי וולט דיסני)
343-342	פינגר נועם	(א)	שחמט

מוסדות

קרן קיימת לישראל

מדור ספרות

קטלוג של חותמות דואר של רכבת ישראל	ווטמן אהרון
תולדות הדואר של א"י	שמעוני-גלטמן צבי
חותמות רגילות של דואר ישראל, חלק א'	נכטיגל-פיקסלר
דואר ירושלים במלחמת השחרור בשנת 1948	סונדק מרדכי
הבולאות הוטרניגרית	כהן מאיר-מרסל
ההיסטוריה של הצלב האדום	מיכאלי משה
דואר מעפילים, ואנשי המחנות במחנות המעבר ובתי הכלא הבריטיים 1939-1949	שבתאי שי

מרכז הבולים

STAMPS CENTRE

תל-אביב, רח' אלנבי 94 Tel-Aviv, Allenby Road
(במרתף - Basement)

ת.ד. 4444 טל. 615755 - 03 Phone 4444 P.O.B.

לאספנים

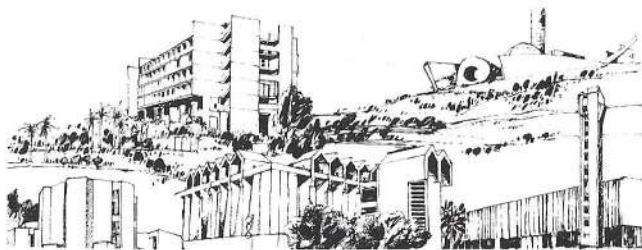
בולים, מטבעות, ושטרות
מן הארץ ומחוצה

נדירות מהתקופה העות'מנית,
תקופת המנדט ותקופת המעבר
גלויות יודאיקה (אישים, מאורעות,
אנטישמיים וגיטאות

FOR COLLECTORS

Specialists in Rarities of Palestine
Transitional Period and Israel

באר־שבע

באר־שבע היא בין הערים העתיקות ביותר בארץ ישראל. מתחת ועל פני השטח פזורות ראיות רבות מכל תקופות ההיסטוריה, חלקן התגלו וחלקן מחכות לאת הארכיאולוגים ולמחקר ההיסטוריונים. צומת הדרכים, המוביל מן הים במערב אל דרום המלח ואל המדבר המזרחי והדרך העולה המצרים אל גב ההר ולירושלים, וכן בארות המים היציבים, הקנו למקום חשיבות יוצאת דופן עוד משחר ההיסטוריה.

בתקופה הכלקוליתית (האלף הרביעי לפנה"ס), בשנים 3500-3300 לפני הספירה, הוקמו הישובים הראשונים באזור ובתחומה של באר־שבע לבד נמצאים שבעה אתרים, מהם נחפרו שלושה - ביר אבו מטר וחירבת צפדי - ע"י פרופ' ז'אן פרו וחירבת בתי ע"י משה דותן.

המתיישבים, שגרו במבנים תת־קרקעיים, עסקו בעיקר בגידול צאן ופלחה, אך פיתחו צורת מגורים ותרבות מיוחדת שנקראת "תרבות באר־שבע".

בחפירות נמצאו פסלוני שנהב וכלי בזלת ששימשו לצרכי פולחן וכן כלי חרס רבים לשימוש היומיומי. חלק מהממצאים מוצג במוזיאון העירוני בבאר־שבע ובמוזיאון ישראל בירושלים.

חשיבות מיוחדת נודעת לבאר־שבע בתקופת המקרא, בימי האבות אברהם, יצחק ויעקב. בתקופה זו ניתן לה שמה ונקבע מיקומה.

אברהם אבינו פגש באבימלך הפלישתי, מלך גרר, והם כתרו לאחר סכסוך בין הרועים על בארות המים: "על כן קרא למקום ההוא באר־שבע, כי שם נשבעו שניהם. ויכתרו ברית בבאר־שבע" ואברהם "נטע אשל בבאר־שבע".

גם בנו יצחק אבינו גר בבאר־שבע ועבדיו "חפרו שבע בארות".

יעקב אבינו יצא לנודדו הרבים מבאר־שבע וירד ממנה מצרימה אל בנו יוסף.

בתקופת האבות היתה באר־שבע בגבול האזור המיושב ככתוב: "מדן ועד באר־שבע".

בארות רבים נמצאים עד היום באזור פזורים: "אורח נחל באר־שבע. שניים מהם משוחזרים: האחד, הידוע בשם "באר אברהם" נמצא ביציאה הדרומית מהעיר העתיקה וזו שני נמצא בכניסה לתוך האתר ב"תל־שבע".

תל באר־שבע, הנמצא מזרחית לעיר, הוא האתר הארכיאולוגי הגדול והחשוב בכל האזור.

פרופ' י. אהרונ' ניהל כאן בשנים 1969-1976 את החפירות (העונה האחרונה, אחרי פטירתו, נוהלה ע"י עוזריו) ובו התגלה ישוב מתקופת ההתנחלות כ־1300 לפני הספירה - ותקופת השופטים וכן ערים ישראליות מתקופת הממלכה המאוחרת וממלכת יהודה. וכמו כן נתגלו מצודות שנבנו על החורבות מהתקופות הפרסית, ההלניסטית, הרומית והערבית הקדומה.

בתקופת ההתנחלות הראשונה נחצבו מערות ובורות למגורים ואחסון ובמשך עברו למגורים במבנים יציבים. בתקופת שאל המלך הוקמה מצודה להגנה על הישוב.

במחצית המאה העשירית, בימי דוד המלך, הועלתה באר־שבע לעיר ממלכה והוקמה לפי תכנון קפדני. העיר הוקפה בביצורים חזקים עם סוללת עפר אדירה ושער כניסה מבוצר. בתוך העיר הוקמו מבני ממשל ומגורים והעיר הפכה למרכז המנהלי של האזור.

במסע שישק לארץ ישראל (925 לפנה"ס) העיר נכבשה, נהרסה ונשרפה, אך היא הוקמה מחדש לפי התכנון של העיר הראשונה כשחומתה נהפכת לחומת סוגרים, הוקמו המחסנים הגדולים וארמון המושל, סודרה מערכת ניקוז המים והעיר חוזרת להיות מרכז לפקידות הממלכתית, לאנשי הדת והצבא. בשנת 701 לפני הספירה כובש סנחריב מלך אשור את ארץ ישראל וגם באר־שבע נהרסת ובתיה נשרפים כליל.

נעשו נסיונות לשקם את העיר אך אתר באר־שבע נישט. רק בתקופה הפרסית, לאחר 300 שנה, הוקמה על התל מצודה ועל יסודותיה הוקמו מאוחר יותר גם מצודה הלניסטית, רומית וערבית. הממצאים העיקריים בתל באר־שבע הם - בתל עצמו: שער הכניסה המרשים, הבאר, הרחובות המקבילים לחומה המאפשרים להבחין בתכנון העיר, רחובותיה, מערכת ניקוז המים, יסודות ארמון המושל, חתך החומות ומערכת המים שעדיין לא נחפרה.

במוזיאון באר־שבע מוצג דגם התל החפור וכן החשוב מכל, מזבח הקרניים שנחשף בחפירות.

לאחר החורבן בימי סנחריב, נדד הישוב מערבה, לאזור העיר העתיקה של היום, אך אין עדויות רבות מתקופה זו.

כאשר בשנת 445 לפני הספירה עלו שבי ציון מארץ בבל, "התיישבו רבים בבאר־שבע ובנותיה". רק בתקופה הרומית-ביזאנטית מוזכרת באר־שבע שוב כחלק מקו ההגנה הדרומי, הלימאס פלסטינה, ובה אחת המצודות החשובות. במשך שנים חזרת העיר למעמדה החשוב והופכת לבירת המחוז הדרומי - פלסטינה טרציה. על חשיבותה בתקופה זו אנו למדים במפת "מדבא" הידועה מהמאה השישית. אוכלוסייתה נוצרית בעיקרה וכנסיות רבות נבנו בה.

חלק מרצפות הפסיפס וכתובות רבות חקוקות באבן מוצגות במוזיאון העירוני. לאחר הכיבוש הערבי במאה השביעית, נעזבת העיר ובנייה נחרבים לאטם. נוסעים מגיעים לארץ הקודש, חלקם נוטים אוחלם, ובמיוחד את שרידי הכנסיות. במאה התשע־עשרה, כאשר חוקרים ועולי רגל רבים מגיעים לארץ הקודש, חלקם נוטים אוחלם, בעת מסעותיהם, ליד הבארות של באר־שבע ומתארים אותם כמקורות מים יציבים וטובים בגבול המדבר. כ־1200 שנה היתה באר־שבע בחורבנה, הבדואים שלטו באזור והמדבר הרחיב את גבולותיו. רק בסוף המאה התשע־עשרה, החליט השליט התורכי, הסולטאן עבד אל חמיד השני, להחיל את שלטונו הממשי על טריטוריות הספר בדרום האימפריה העות'מאנית ולקיים באזור מרכז אדמיניסטרטיבי וצבאי. שלושה גורמים עיקריים קבעו את מיקומה של באר־שבע כעיר המחוז החדשה - מקורות המים היציבים, צומת הדרכים החשוב ומפגש גבולות תחום הישוב של 3 השבטים הבדואים העיקריים, העזאזמה, הטיאה והתראבין.

בשנת 1900 הוחל בהקמת בניי הממשל, והמסגד והישוב התפתח לאטו. כבר בשנים הראשונות התיישבו בעיר משפחות יהודיות ראשונות, הקימו את טחנת הקמח ועסקו במסחר. בפרוץ מלחמת העולם הראשונה, הצטרפה תורכיה לכוחות המרכז, גרמניה ואוסטריה. הקולונל הגרמני, קרס פון קרסנשטיין, התמנה למפקד הכוחות התורכיים/גרמניים בדרום הארץ וקבע את מפקדתו בבאר־שבע. בתקופה זו החלה התפתחות גדולה של העיר. הונחה מסילת הברזל ממרכז הארץ והרכבת הראשונה הגיעה באוקטובר 1915. בבנייתה הועסקו יהודים רבים ו־16 מהם נהרגו בינואר 1917 בהפצצה בריטית. חלקם קבורים בקבר אחים הנמצא ליד בית הקברות העירוני.

ב־31 אוקטובר 1917 נכבשה העיר ע"י הכוחות הבריטיים של גנרל אלנבי. המבצע הצבאי המזהיר שתוכנן קודם כהטעיה בלבד, נהפך לקרב החשוב, שהצלחתו גרמה לשבירת קו ההגנה התורכי ולפריצת הכוחות הבריטיים ובמיוחד חילות הפרשים המהירים אל עבר ירושלים. שנכבשה ב־9.12.1917 וכן לכיבוש ארץ ישראל כולה בשלבים יותר מאוחרים. בבית הקברות הבריטי המרשים הנמצא ביציאה המערבית של העיר העתיקה, קבורים כ־340 חללים שנפלו בקרבות הקשים על העיר וסביבותיה.

בתקופת השלטון הבריטי חזרה באר־שבע להיות עיר מחוז קטנה בקצה האזור המיושב של ארץ ישראל. היהודים עזבו את העיר במאות ורעות 1929 וב־1936.

בליל 20/21 אוקטובר 1948 נכבשה העיר ע"י חטיבת הנגב - פלמ"ח. באר־שבע נהפכה לבסיס צבאי חשוב, ממנה יצאו היחידות למבצע לוט - שחרור אזור ים המלח בנובמבר 1948.

בסוף דצמבר שימשה העיר בסיס למבצע חורב (ע') ובמרץ 1949 יצאו מכאן חט' הנגב/פלמ"ח וחט' גולני למבצע עובדה שהסתיים בשחרור אילת ב־9.3.49 וסיים את מלחמת השחרור.

עדות לתקופה הרואית זו אנו מוצאים בשני אתרים - בית אשל ואנדרטת הנגב. שרידי הישוב בית אשל, בגבולה הדרום-מזרחי של העיר, אחד משלושת המצפים שעלו לנגב ב־1943 ועמד בגבורה מול הפולש המצרי עד לשחרור העיר. מגבעה בצפון-מזרח משקיפה אל העיר האנדרטה של חטיבת הנגב/פלמ"ח, עדות לקרבות הקשים שהתנהלו בנגב עד שחרור באר־שבע והנגב כולו עד אילת.

בבאר־שבע, העיר המדברית הקטנה, מתיישבים חיילים משוחררים וכן מיישבים בה עולים חדשים המגיעים מכל הגלויות. בהנהגת דוד טוביהו, ראש העירייה הראשון, הונח היסוד והבסיס לעיר החדשה, העיר שנועדה להיות בירת הנגב. הוקמו מעברות של אוהלים, בדונים ופחונים, ובו בזמן הוחל בבניית השיכונים הראשונים צפונית לעיר הישנה. בעיר ובסביבתה מוקמים מפעלי תעשייה גדולים לניצול אוצרות הטבע של הנגב וים המלח - מפעלי האשלג, הברום ותרופות ברום, פריקלאס ים המלח, הפוספטים, רותם דשנים, מכתשים, חרסה, חסין אש, וכן הקריה למחקר גרעיני ומפעלים נוספים - כאשר באר־שבע משמשת להם מרכז כלכלי ותחבורתי. מוקמים אזורים של בתי מלאכה גדולים המשרתים את מפעלי התעשייה.

עם גידולה המהיר של העיר, מוקמים בה המוסדות הממלכתיים של בירת מחוז מצד מוסדות חינוך ותרבות. נבנים בתי ספר מקצועיים, קונסרבטוריום, בית מדרש למורים ולחינוך גופני, בית הספר לרפואה ואוניברסיטת בן־גוריון בנגב. בראש מוסדות התרבות בעיר עומדים תיאטרון באר־שבע והסינפונייטה. העיר היא גם מרכז מסחרי לכל האזור ובאביב השנה נחנך ה"קניון" החדש, אחד היפים והגדולים בארץ.

בבאר־שבע היום קרוב ל־130,000 תושבים. אנו עדים לחזרת העיר לתפקידה הגדול בעבר כעיר קולטת עליה. גלי העליה האחרונים הביאו ומביאים לעיר עולים רבים המבקשים להשתקע בה ולמצוא בה את עתידם. זהו אתגר גדול לעיר, לתושביה ולמנהיגיה.

דוגמה 5

דואר העצורים

אפשר לאפיין את דואר מתקני המעצר על-פי הנקודות הבאות:

1. העצורים היו רשאים לכתוב מכתב אחד בשבועיים ולקבל מכתבים ללא הגבלה, למרות שזכות זאת צומצמה למעשה למכתב או שניים בשבוע. הוטלו הגבלות על מספר ותוכן הדפים, אך לא על משלוח שיר, ציור או עבודות מלאכה. חבילות מזון התקבלו ללא הגבלה.
2. צנזור המכתבים נערך במשרדי הבולשת הבריטית בירושלים. שתי מחלקות היו ממונות על עיצורי המחזורות - המחלקה לעניינים יהודיים בראשותו של סגן מפקח הבולשת מיג'ור קטלינג, שהיתה אחראית על הבילוש והחשיפה, ומחלקת הצנזורה, שהיתה אחראית לצנזור כל דבר דואר, חבילה או צרור שנשלחו מ- ואל מחנות המעצר. הדואר התעכב שבועות וחודשים בגלל העומס הרב, חבילות פורקו כדי לאתר תחתיות כפולות, והבולים הורדו מהמעטפות כדי לחשוף שדרים מוסתרים. דוגמא אחת: מכתב מגולה במחנה בקניה אל המזכירות העולמית של ברית הצה"ר בפריז לשמשון יוניצ'מן (גולה משוחרר), שעבר את טפול הצנזור. הקטע הבא אחרי המשפט - "קראת בטח בעתונות ש-5 מאנשי המחנה ברח", נגזר ונעלם.
3. אחד העצורים במחנה (או סוהר בבית-כלא) היה אחראי על איסוף וחלוקת הדואר. המכתבים והחבילות הגיעו למפקדת מתקן הכליאה. פעם בשבוע הגיע כלי רכב ממשרדי הבולשת, מסר את דברי הדואר וקיבל חדשים למשלוח. לדואר היוצא היו מצורפים בולים, שהודבקו על-ידי הצנזורים אחרי הבדיקה. הכתובת הרשמית של העצורים היתה משרדי הבולשת (C.I.D.) אצל סגן המפקח הכללי (A.I.G.) במטה הכללי של המשטרה (H.Q.P.P.), ירושלים. דואר, שנשלח לכתובות (ש) במטה הכללי של המשטרה (H.Q.P.P.), ירושלים. דואר, שנשלח לכתובות אחרות, היה מופנה אל משרד הבולשת, ורק אחר כך מועבר אל מתקן המעצר.
4. דוגמא שניה: מכתב, שנשלח ישירות לבית הסוהר המרכזי בירושלים ב-30 לספטמבר 1946. העצור נשלח לגלות באריתראה. פקיד הכלא מימן את המכתב למשרדי הבולשת, שם הוא צונזר (הבול הורד), והועבר למחנה באפריקה. העצורים לא היו רשאים להשתמש בשרותי הדואר המיוחדים - מברקים, מכתבים רשומים, שרות מהיר או דואר אויר.
5. הרצון ליצור קשר עם המשפחה והחברים במחתרת ללא הגבלת הצנזורה הביא לפריחת ערוצי משלוח חשאיים - דואר שלוש דרכים עיקריות שמשו למשלוח שדרים אלה:
 - א. דפנות כפולות של חבילות.
 - ב. בעלי תפקידים יהודיים בשרות בתי הסוהר - סוהרים ועובדי שרות ומבקרים. "רב האסורים" אריה לוי זצ"ל היה נוהג להעביר שדרים מקופלים בעת לחיצת היד עם נציגי העצורים בבואו לערוך קבלת שבת כל יום שישי.
 - ג. חיילים בריטיים וסוהרים ערבים, ששוחדו בכסף או בבקבוקי ויסקי. ערוץ זה היה מסוכן, והשתמש בו בבית ברירה.

חיסול מתקני המעצר

אחרי החלטות החלוקה של האומות המאוחדות ב-29 לנובמבר 1947 החלו פעולות האיבה. סכנה רבה נשקפה לעצורי המחנות במתקני הכליאה, במיוחד, בעכו, בירושלים ובבית-לחם. הבריטים החליטו לרכז אותם במחנה עתלית. חלקם הועברו בימים הראשונים של 1948 ללטרון, אך פונו בפברואר 1948 לעתלית, מכיוון שאזור המחנות הפך גם הוא למסוכן (משטרת לטרון היתה אתר קרבות מרכזי במלחמת השחרור. המחנות עצמם פורקו על-ידי הבריטים ולא נשאר מהם זכר). דוגמא שלישית: מכתב, שהושלח מהמשאית, שהעבירה את העצורים מלטרון לעתלית ב-13 לפברואר 1948, בתוספת הבקשה: "יהודים! זה מכתב מאסיר בלטרון למשפחתו. אנא העבירו לפי הכתובת כדלקמן".

משרדי הבולשת הבריטית נסגרו במרץ 1948, וכך לא היתה דרך רשמית להעביר דואר אל העצורים. הדואר הלא חוקי התרחב בעזרת אנשי אגודת "לאסירנו".

בחדשי אפריל מאי שוחררו העצורים.

דוגמא רביעית: מכתב מירושלים הנצורה לעצור בעתלית. המכתב נשלח ב-11 למאי, אך התעכב בירושלים עד צאת השיירה הראשונה בדרך בורמה ב-18 ליוני. בכתב יד מצוין מאחור - "עזב".

ב-15 למאי 1948 הועברו 12 העצורים האחרונים - 6 אנשי אצ"ל ו-6 אנשי לח"י, בעלי תיקים "כבדים", למעצר במחנה המשטרה הצבאית במובלעת הבריטית ב"בת-גלים" כבני ערובה להשלמת הפינוי הבריטי.

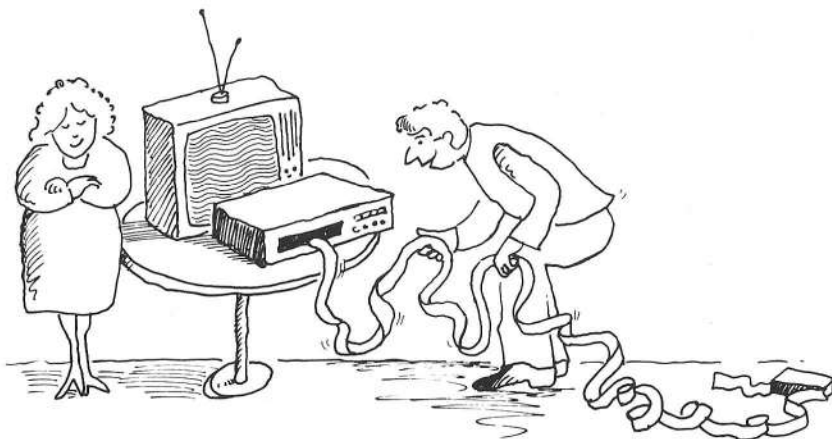
דוגמא חמישית: מכתב בכתב סתרים מהעצורים בבת-גלים מה-27 למאי 1948. המכתב הושאר על-ידי סרג'נט בריטי, שקיבל 30 מיל עבור כל מכתב, אל איש הקשר בחוץ.

העצורים שוחררו ב-29 ליוני 1948, ובכך הסתיימה פרשת אנשי המחתרת העצורים במתקני הכליאה הבריטיים בארץ-ישראל.

גולי קניה שבו לארץ באמצע יולי 1948, ופינוי מחנות קפריסין הושלם רק בתחילת פברואר 1949.

אנחנו לא מתרגשים מקלקולים!

ד"ר משה חביב

מהפכה בביטחון!

עשינו ביטוח דירה ב"הפניקס" וקיבלנו שירות תיקונים לטלויזיה ולוידאו.

רוצה לחסוך מאות שקלים בשנה? "הפניקס" מציע לך, לראשונה בישראל, תוספת חדשנית לביטוח הדירה שלך:

"שי לדירה" - שירותים ייחודיים לתיקון כל מקלטי הטלויזיה ומכשירי הוידאו שבביתך.

תמורת תוספת של 39 ש"ח בלבד לדמי הפוליסה, תוכל ליהנות משירות תיקונים למקלטי טלויזיה, ותמורת 39 ש"ח נוספים, גם למכשירי הוידאו. זאת לעומת מאות השקלים שהיית משלם אילו ביטחת את המכשירים בנפרד.

ברגע הקובע אנחנו איתך.
הפניקס הישראלי
חברה לבטוח בע"מ

משרד ראשי: רח' לבונטין 30 • ת"א 65116 • טל' 620111

כן, בעבור סכום סמלי זה,
תיהנה משירות תיקונים מעולה,
לכל מקלטי הטלויזיה ומכשירי הוידאו שבביתך.
שאל עוד היום את סוכן "הפניקס"
על פוליסת הביטוח עם תוספת "שי לדירה".

* בהתאם לתנאי כתב השירות המצורף לפוליסה.

דואר מחנות שבויים בגרמניה 1939-1945

בתערוכת הבולים הלאומית "באר-שבע 82" הצגתי לראשונה את הנושא במסגרת נושא רחב הרבה יותר - "עלייתו ונפילתו של הרייך השלישי".

מאז הצגתי אותו במסגרת הנושא "שליטת חופש" באחת או שתי תערוכות ולאחרונה החלטתי שהנושא הוא חשוב מספיק ונודע בפני עצמו.

באחת התערוכות האחרונות הצגתי אותו בשמו - "דואר מחנות שבויים בגרמניה 1939-1945".

בשנות השתתפותי וביקורי בתערוכות הבולים השונות לא ראיתי אף תצוגה בנושא זה, למרות הספרות הרבה שנכתבה בנושא ולמרות שבעולם הרחב קיימות אגודות העוסקות בזה במיוחד, כגון אגודת "Militaria" בפולין.

החלטתי לפרסם כתבה זאת בקטלוג של תערוכת בולים "באר-שבע 90" ואולי בעקבותיה יתחילו אספנים להתעניין בנושא ולהבא נראה תצוגות דואר שבויים גם בתערוכות שלנו.

עם פרוץ מלחמת העולם השנייה בספטמבר 1939 הקימו שלטונות הצבא הגרמני רשת אדירה של מחנות שבויים שבימי השיא שלה החזיקה מיליוני שבויים.

ראשוני השבויים היו כמובן הפולנים אך בשלבי התקדמות של הכיבושים הגרמניים באירופה התוספו עליהם שבויי לאומים אחרים עד שלא היה לאום באירופה שלא היה מיוצג בהם.

עד כמה שידוע לנו עד היום השתדלו הגרמנים לנהוג בשבויי המלחמה בהתאם לאמנת ג'נבה מתאריך 27.7.29.

סעיפים 41-35 של אמנה זו מעניקים לשבויי מלחמה את הזכות לתקשורת עם העולם החיצוני. חליפת המכתבים הנובעת מזה היא גם פטורה מתשלום כלשהו בארץ השבי, בארץ היעד וגם בארצות המעבר, פרט ליוצאים מן הכלל כגון מכתבי דואר אויר או מברקים. (עד היום לא נמצאו הוכחות שנשלחו על ידי שבויים מברקים כלשהם).

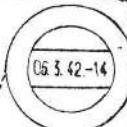
בדרך כלל מכתבו הראשון של שבוי הביתה (או אחד הראשונים) היה קובץ הוראות בעניין תכתובת, משלוח חבילות וכך בשפת השבוי.

שבויים הורשו גם להרוויח כסף ולהעבירו למשפחתם הביתה ללא תשלום.

דואר שבויים נכנס ויוצא (מכתבים וגם חבילות) עבר צנזורה במחנה וסומן בחותמת יד של הצנזור לעיתים בתוספת חתימה. לעיתים דברי הדואר נבדקו שנית בהגיעם לארץ היעד על ידי השלטונות המקומיים והוחתמו שנית (ראה צילום מס' 1).

דואר שבויי המלחמה נותן לנו בד בבד מבט גם על עולמם האישי של כותבי המכתבים וגם מציג לנו את השיטה שבה פעל הדואר. הוא מציג שאלות על החיים במחנות אלה ונותן תאור של סימני הצנזורה השונים שהיו נהוגים בהם.

כדוגמה אפשר להביא את חיפושי הקרובים של סגן MICHAL LENGA שהביאו אותי לגילוי נקודה יהודית (ראה צילום מס' 2 ר-3).

Kriegsgefangenenpost		 	
Pbs.karte		05.5.42-14	
An			
RACHEL TURCEMAN			
Gebührenfrei			
Absender:		Empfangsort: JERUSALEM	
Vor- und Zuname: RACHEL TURCEMAN		MILCHINE JAH VON	
Gefangenennummer: 6377		Straße: JOSEF BEN MATTAHIAH 12	
Lager-Bezeichnung: M.-Stammnager VIII B		Land: PALESTINE	
Deutschland (Allemagne)		Landesteil (Provinz usw.)	

Ankara 2 VI 43

Diese Seite ist für die Angehörigen des
Kriegsgefangenen bestimmt. Deutlich auf
die Zeilen schreiben!

Ta strana jest przeznaczona dla krewnych
jedną wojennego. Pisać tylko ółówkim,
wyróżnie i nad liniami!

Kochany Kolego, Na kartkę Waszą z dn. 19. II. rb. zawiadamiam, że w spisach naszych figuruje p. LEWKOWICZ Stanisław, ur. 23. VIII. 1911 r., zam. Warszawa. Zdrów - obecnie w szpitalu. O drugim Waszym szwagrze nie mamy naraźnie wiadomości. Przypuszczam, że w/wym. Lewkowicz jest poszukiwanym przez Was i kartkę Waszą skierowałem do niego, celem uzyskania dla Was ewent. odpowiedzi. Gdy tylko otrzymam dla Was jakąś wiadomość - natychmiast ją przekażę.

Tymczasem zasyłam serdeczne pozdrowienia

Lej

Hier abtrennen!

Kriegsgefangenenpost (Gebührenfr.)

Antwort-Postkarte

An den Kriegsgefangenen

Podporucznik Henryk Mielnik

Absender:
Nadawca:Vor- und Zuname:
Imię i nazwisko:

Jan Kuligowski

Ort: *Ankara*

Miejscowość:

Straße:

Ulica:

Kreis:

Powiat:

Gefangenennummer:

3697 B4

Lager-Bezeichnung:

Kriegsgef.-Offizierlager VII A

(Germann 1066)
Deutschland (Allemagne)

מכתב 2

Osoba poszukująca:

Nazwisko i imię:

Henryk Mielnik

F

Zawód:

podporucznik

Stosunek pokrewieństwa:

brat

Adres:

D. H. Blok 7. w. 207

Data:

12/10.

1943 r.

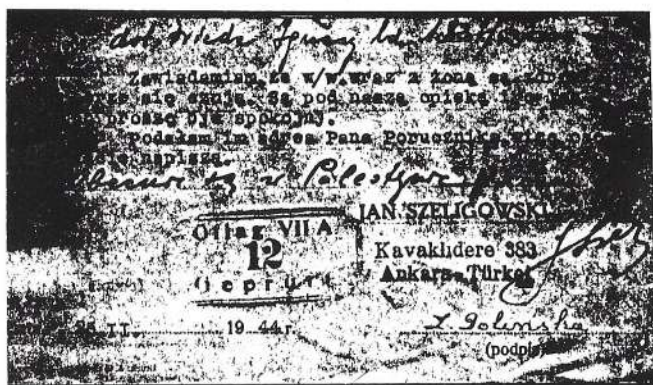

Pisać czytelnie!

(podpis)

Druck: J. Grelakowski, Motzau

מכתב 3

להלן תאור המחנות השונים:

- Auffanglager: אלה היו במרחק קטן מאחורי החזית ושימשו כנקודות ריכוז ראשונות לשבויים.
- Arneekriegsgefangenensammelstelle (AGSS): כנ"ל.
- Durchgangslager (Dulag): כנ"ל וגם תחנת ביניים לשבויים לפני העברתם לתוך הרייך. אחדים מהם הפכו מאוחר יותר לסטלגים לאחר שהחזית זזה הלאה.
- Frontstammager (Frontstalag): הוקמו בעת המערכה על צרפת. שימשו כמחנות מעבר לקליטת השבויים הצרפתיים. ב־1941 הפכו כמעט כולם לדולגים והועברו מזרחה.
- Mannschaftsstalmlager (Stalag): מחנה שבויים לטוראים ובד"א.
- Offizierlager (Ofilag): מחנה שבויים לקצינים.
- Marinelager (Marlag/Milag): מחנה לשבויי ימייה:
- MARLAG: לשבויי צי מלחמתי.
- MILAG: לשבויי צי מסחרי.
- Luftlager (Stalag Luft): מחנה לשבויי חילות האוויר.
- Internierungslager (Ilag): מחנה שבויים לאזרחים.
- Heimkehrerlager (Heilag): מחנה שבויים מלחמה העומדים לשוב לביתם תוך זמן קצר.
- Kriegsgefangenen Bau-und Arbeitsbattalion (KrGefBau-u.ArbBtl BAB): אלה היו גדודי עבודה מורכבים משבויי מלחמה שעבדו בעבודות שונות כגון: משקים חקלאיים, בניין, נמלים וכו'.
- לרבים מהמחנות היו סניפים להם קראו ZWEIGLAGER או NEBENLAGER. מחנות אלה היו ת"פ המחנות הראשיים ונוהלו על ידם.
- לאחדים מהמחנות היו מחנות משנה TEILLAGER למשך כאשר חלק מסטלג שימש להחזקת קצינים (לדוגמה, ליד סטלג IIIA היה "TEILLAGER OFLAG").
- בדיקת דברי הדואר של השבויים הצריכה צוות בעל יכולת לבצע בדיקה כזאת. הדבר התבצע ע"י צנזורים (PRUFER) שהיו מוצבים במפקדות המחנות. הם בדקו לא רק מכתבים אלא גם חבילות, ספרים, תמונות וכו'.
- כל צנזור אישר את הנבדק על ידו על-ידי חותמת מיוחדת לו לבדו ושונה מחותמות צנזורים אחרים ולפעמים גם בחתימת ידו. כך שבמקרה של בדיקה נוספת ידוע היה בדיוק מי אחראי על הבדיקה המקורית אם נתגלתה טעות.
- המטה הכללי של צבא גרמניה הוציא ספר הנחיות "PRUFERFIEBEL" עם הוראות מדויקות לחיפוש ידיעות אסורות, דיו נסתר ומקומות מסתור אפשריים בחבילות.
- יש עוד הרבה לכתוב בנושא ויתכן ובעתיד אקדיש סדרת מאמרים בנוון. בינתיים המעוניינים יוכלו להתרשם מהנושא ע"י התצוגה שלי בתערוכה "באר-שבע 90".

שמחה בלושטיין

אם תעשה חשבון תגיע למסקנה שאתה זקוק לבנק יחודי

BANK

לסחר חוץ

להשקעות

לאשראי

לחסכון

לעסקים

בוא נחשוב רגע יחד ונבדוק האם הבנק שלך מתאים עצמו לדרישותך כאיש עסקים?

האם הוא ער לצרכים המיוחדים שלך?

האם הסניף בו מתנהל חשבונך הוא מוקד עסקי?

האם אתה מטופל ע"י צוות מקצועי ומיומן?

האם הסניף שלך רשאי לקבל החלטות בתחום תנאי האשראי, עמלות ועוד?

האם עומדים לרשותך מאגרי מידע נרחבים ומעודכנים וקשרים בינלאומיים לפיתוח עסקים?

האם אתה זוכה לטיפול אישי, ומקבל פתרונות הולמים באשראי ובהשקעות?

האם אתה נהנה מכל חידושי הטכנולוגיה כמו בבנקים גדולים בעולם, ואף מעבר לכך?

בבנק ברקליס דיסקונט חושבים שאתה ראוי לכל אלה. וליותר.

לבנק ברקליס דיסקונט מסורת בנקאית בישראל זה יותר מ-70 שנה.

בנק ברקליס דיסקונט הינו שילוב רב עוצמה של BARCLAYS BANK

הבריטי, מהגדולים בעולם, ושל בנק דיסקונט, מהגדולים בארץ. שילוב

המבטיח יציבות וניסיון בנקאי לצד התמחות מקומית וחדשנות.

בנק ברקליס דיסקונט גדול מספיק כדי להבטיח אמינות ואיתנות, אך

יחד עם זאת, אינו גדול מכדי למנוע ממך שרות גמיש ויחס אישי.

לבנק ברקליס דיסקונט 70 סניפים וכ-100 אלף לקוחות מכל קשת

המגזרים, הענפים והמקצועות בארץ.

האם חשבת על האפשרות להשתמש בשירותיו של בנק נוסף לניהול

עסקיך?

עשיתי חשבון

בנק ברקליס דיסקונט

הדואר לישובי הנגב בזמן המנדט הבריטי ובמלחמת השחרור (1941-1949) (*)

- שרותי הדואר לישובי הנגב בזמן המנדט הבריטי היו מיוחדים וללא הקבלה לאזורים אחרים בארץ ישראל, אך גם הדואר בזמן מלחמת השחרור פעל מכורח הנסיבות בצורה שונה מאשר ביתר חלקי הארץ.
- גבולות הנגב ידועים מלבד קו הרוחב בצפון. לצורך כתבה זו נקבע כגבול את כביש הרוחב ממגדל/אשקלון אל צומת פלוגות ומשך לבית גוברין. זאת מכמה סיבות, שהעיקריות הן:
- (1) לאורך כביש זה היו ישובים ערבים שהיוו את הגבול הדרומי של שטח מיושב ישובים קבועים (ערביים), דרומית לו המדבר ושבטי הבדואים הנוודים.
 - (2) דרומית לכביש זה לא היתה התיישבות יהודית קבועה עד 1941 (מלבד נסיונות שנכשלו).
 - (3) במאי/יוני 1948 התקדם הצבא המצרי לאורך כביש זה וניתק את אזור הנגב מיתר חלקי הארץ למשך כ-5 חודשים.

שרותי הדואר בזמן המנדט הבריטי 1941 - סוף נובמבר 1947

החל מ-11 בדצמבר 1941, עליית קבוצ דורות, עד מלחמת השחרור, התיישבו בנגב 25 ישובים וישוב נוסף - "ברור חייל" - תוך כדי הקרבות ב-18.4.1948 (ר' ציור מס' 1). לפני כן נעשו בשני מקומות בנגב נסיונות להתיישב, אך הם נכשלו. בחנוכה תרע"ב (דצמבר 1912), עוד בזמן השלטון התורכי, נוסדה המושבה "רוחמה". בזמן מסע הכיבוש של הצבא הבריטי, באוקטובר 1917, המושבה נעזבה. אחרי כן נעשו שני נסיונות נוספים לחדש את האחיזה במקום, אך בזמן הפרעות נאלצו לעזוב.

רק מהתקופה הראשונה יש לנו עדות, שחלק מהדואר נתקבל בדואר בעזה (GAZZA), וזאת לפי נייר המכתבים של מנהל החווה, צבי הירשפלד (ר' ציור מס' 2). יש להניח, שיתר דברי הדואר התקבלו במשרדי המוסדות המיישבים "חב" הכשרת הישוב" ו"אג" שארית ישראל" ומשם הועברו אל המושבה.

נסיון אחר של התיישבות בנגב היה ב-1921 ליד ערד, ע"י קבוצת חיילים משוחררים מהגדוד העברי. הם עזבו אחרי ארבעה חודשים משלא מצאו מים במקום. לא ידוע על דברי דואר מהתיישבות זו.

התיישבות הקבע בנגב החלה עם עליית קבוצ דורות ב-11.12.1941, ותוך 8 שנים התיישבו בנגב עוד 25 ישובים. מוסדות השלטון הבריטי לא שעו כלל להגיש שרותי דואר לישובים אלה וכך הם נאלצו למצוא פתרונות לבניה זו.

ישוב שעלה על הקרקע בימים ההם, יצא ממחנה קבע, שהיה במשך שנים באחד הישובים הוותיקים בו קיבלו תכנון את ההכשרה שלהם. בתחילה התיישבו במקום החדש חברים מעטים, שהכשירו אותו ותוך תקופה של שנה-שנתיים ויותר עברו יתר החברים.

הדואר התקבל במחנה הקבע הישן ומשם הועבר ע"י מכונית שהביאה פעם בשבוע אספקה וציוד. אך עם גידול הישוב החדש נאלצו למצוא פתרון אחר. מאחר ומכוניות האספקה החלו לצאת מתל-אביב ביתר דחיפות, הוחלט לשכור תיבות דואר בדואר המרמי ברוחב אלנבי בתל-אביב, ומשם נהגי המכוניות העבירו את הדואר לישוב החדש.

בתל-נפתחו 14 תיבות דואר (ר' ציור מס' 3 טור 4).

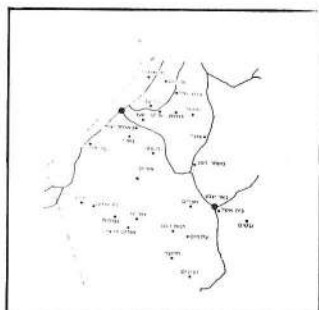
ציור מס' 4 מראה את דבר הדואר הראשון (שידוע עד היום) שנשלח לישובי הנגב באמצעות תיבת דואר בתל-אביב. המכתב נשלח ממצרים ב-5 באפריל 1943 ע"י חייל ששירת בצבא הצ'כי, אל קבוצ דורות ת.ד. 454 תל-אביב.

כמה ישובים צעירים קיבלו עזרה רבה מישובים ותיקים וקיבלו באמצעותם גם את הדואר שלהם. הקבוצים "משמר הנגב" והקבוצ השקן "שובל" נעזרו רבות ע"י הקבוצ היותר ותיק "רוחמה" וקיבלו את דברי הדואר באמצעותם. קבוצ "משמר הנגב" פתח יותר מאוחר את תיבת דואר שלו בדואר בתל-אביב מס' 2643. שני ישובים פתחו תיבת דואר בבאר-שבע, נוסף לתיבת דואר בתל-אביב - בית-אשל באר-שבע מס' 1 וקבוצ חצרים מס' 10.

ציור מס' 5 מראה גלויה שנשלחה בדואר רשום מרוסיה ב-31.5.1946 והגיעה דרך רחובות ועזה אל באר-שבע ת.ד. מס' 1 בית-אשל.

ציור מס' 6 מראה מכתב שהוא עדות של הקורות באותם ימים סוערים. המכתב נשלח מרמת-גן אל בית-אשל בסוף אוגוסט 1945, כ-4 חודשים אחרי נמר מלחמת העולם. באותם ימים פעלו ארגוני המחותרת, ההגנה והפלמ"ח, האצ"ל והלח"י נגד שלטונות המנדט הבריטי. המכתב עורר משום מה חשדות השלטונות והוא הועבר צפונה, אל בסיס צבאי באזור חיפה, נבדק ע"י הצנזור הצבאי הראשי ורק אז נשלח אל בית-אשל. בדיקת מכתבים פנים-ארציים ע"י צנזור צבאי באזורי היה אז מקרה יוצא דופן.

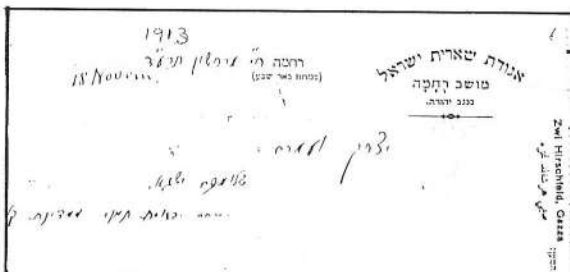
(*) תקציר של מאמר שיופיע בחוברת הבאה של "תולדות הדואר של ארץ ישראל"

ציור מס' 1

ציור מס' 6

ציור מס' 2

A. ZAKAI

SETTLEMENTS in the NEGEV P.O.B. and K.B.A. 1941 - 1950

①	②	③	④	⑤	⑥	⑦
NAME	DATE OF SETTLEMENT	1941-1948 T.A. 454	JUN/AUG 48 K.B.A.	AUG 48-FEB 49 K.B.A.	1949-50 POST O.B. in TOWNS	1949-50 POST O.B. in TOWNS
1 DOROT	11.12.41	T.A. 454	219/11	379/5	T.A. 454	
2 GVARAM	28.08.42	T.A. 5093	219/22	379/1	T.A. 5093	
3 NIRAM	21.01.43	T.A. 2040	219/7	379/3	T.A. 2040	
4 BEEROT YITZHAK	28.01.43	T.A. 342	219/13	379/11		
5 GULLOT REVIVIM	12.05.43	T.A. 468	225/16	379/20	T.A. 2664	
6	28.07.43	T.A. 2312	225/20	379/19		
7						
BEIT ESHTEL	05.10.43	T.A. 250	225/13	377		
8						
YAD MORDECHAI	05.12.43	T.A. 1511			T.A. 1511	
9						
RUHAMA	19.05.44	T.A. 972	219/23	379/6	T.A. 972	
10-18 BEERI	06.10.46	T.A. 323	219/17	379/12	T.A. 323	
10-18 CHATZERIM	06.10.46	T.A. 2743	219/26	379/19		
10-18 Kfar DARDOM	06.10.46	T.A. 5033	219/15			
10-18 MISHMAR HANEVIV	06.10.46	T.A. 2643	219/24	379/8	T.A. 2643	
10-18 NEVATIM	06.10.46	T.A. 560	225/14	379		
10-18 NIKIM	06.10.46	T.A. 1314	225/15	379/22	T.A. 1314	
10-18 ESHVAL	06.10.46	T.A. 972	219/25	379/7		
10-18 TELUMA	06.10.46		219/18	379/13		
10-18 URIM	06.10.46		225/19	379/15		
19-21 CHAZALE (ALUMIM)	07.02.47			379/17		
19-21 MIVTACHIM	07.02.47		225/21	379/21		
19-21 ZEELIM	07.02.47	T.A. 2040	225/17	379/14		
22 SHAD	30.06.47		219/12	379/10	T.A. 2740	
23 SEVIM	26.06.47		219/16	379/4		
24-25 CHALUTZA	19.11.47		225/18	379/18		
24-25 RAMAT HANEVIV	19.11.47	T.A. 2040	225/22	379/16		
26 BRUR CHAYIL	18.04.48		219/10	379/2		
NIRAM/MIKOSOT				379/25		
IMARA POLICE ST.			225/23	379/23		
ASLUJ			225/24-25	379/27		

ציור מס' 3

ציור מס' 4

ציור מס' 5

29 בנובמבר 1947 - 28 ביוני 1948

ב-29 בנובמבר 1947 החליטו האומות המאוחדות על חלוקת ארץ-ישראל, החלטה שהערבים סרבו לקבלה. למחרת פרצה מלחמת השחרור.

שתי מטרות עיקריות היו לערבים בנגב: לחבל בקווי המים ולנתק לגמרי את קווי התחבורה ליישובים היהודיים, שהיו פזורים על שטח נרחב, ועל-ידי כך לאלץ אותם לנטוש את הנגב. לאחר שבחודש דצמבר 1947 נפלו קרבנות רבים מכוונות הפלמ"ח וחברי המשקים, הוחלט מיד לארגן את העברת הציוד והאספקה לנגב רק בשיירות.

על הגדוד השני של הפלמ"ח (גדוד הנגב הצפוני) הוטלה האחריות המלאה להגנת הנגב כשמפקדתו במחנה מקורות ליד ניר-עם ובחודש פברואר 1948 הוקם הגדוד ה-8 בנגב הדרומי כשמפקדתו בגבולות והוא קיבל את האחריות למרחב הדרומי. בחודש מרץ 1948 הוקמה חטיבת הנגב, שהתבססה על שני הגדודים הקיימים ורק בסוף חודש מאי קיבלה שני גדודים נוספים, הגדוד ה-7 וה-9. על החטיבה, בעזרת הגדודים, הוטלה האחריות המלאה על כל מרחב הנגב, כולל הדאגה לאוכלוסייה האזרחית. אחרי שכבר בחודש דצמבר 1947 נפלו קרבנות רבים על הגנת קווי המים והתחבורה מכוונות הפלמ"ח ומחברי המשקים, הוחלט לארגן מיד את העברת האספקה והציוד בשיירות. נקודת היציאה היתה באזור באר-טוביה, כאשר בהתחלה אנשי הליווי היו על המכוניות, אך במשך הזמן נאלצו לעבור לרכב עם תאי נהג משוריינים ולבסוף לזיז במשוריינים.

השיירות הותקפו בדרכי התחבורה הראשיים (ר' ציור מס' 7 כביש 1 ו-2) ע"י מארבים, מחסומים ומוקשים, בעיקר בתוך הכפרים הערביים ולא פעם גם בעזרת הכוחות הבריטיים. כל השיירות הגיעו לאזור המפקדה ליד ניר-עם ומשם יצאו המכוניות למשקים באזור הצפוני. שיירה משנית התארגנה ויצאה משם אל גבולות/ציאלים, מרחב הנגב הדרומי. העברת השיירות דרשה קרבנות רבים, ובחודש מרץ 1948 הצליחו הערבים לחסום כמעט לחלוטין את המעבר בשני הכבישים. אז הוחלט לפתוח דרך עפר מזרחית לכפרים חולייקת/בריר והוקם הישוב ברור-חייל (ב-18.4.48). שיגן על הדרך. השיירות המשיכו להגיע לנגב. (ר' ציור 7 דרך מס' 3).

לקראת הפלישה הצפויה של הצבא המצרי ב-15.5.1948 נכבש כל המרחב הפנימי של הנגב והכביש (דרך מס' 2) לניר-עם שוב נפתח לתחבורה. גם בנגב הדרומי השליטה בשטח היתה מוחלטת מלבד שני אזורים - אזור בית-אשל - נבטים מזרחית לבאר-שבע והישוב כפר-דרום על כביש עזה - רפיח היו ממחצית חודש אפריל בעייתיים ורק שיירות בודדות הגיעו אליהם אחרי מאמצים רבים.

ביום הכרזת המדינה ב-15.5.1948 פלש הצבא המצרי בכוחות אדירים בשני צירים עיקריים למדינה החדשה. בציר המערבי, לאורך החוף ובמזרח מעג'לה אל חפיר - באר-שבע לחרבון. לאור התחזית הקשה פונו כל הילדים ורוב הנשים ליישובים במרכז הארץ ותהליך שילוב ישובי הנגב במערכת הצבאית הושלם במלואו.

הצבא המצרי, בהתקדמות לצפון, נתקל בהתנגדות בלתי צפויה ועיקשת בהתקפותיו על הישובים נירים, כפר-דרום, יד-מרדכי, נגבה ובארות-יצחק כאשר קר-יד-מרדכי נכנעה ונכנעה אחרי קרב קשה ומר וכפר-דרום פונתה אחרי עמידת גבורה. אחרי קרב אשדוד נכחו מפקדי הצבא המצרי, שההתקדמות לכוון תל-אביב היא בלתי אפשרית והחליטו להתפרס לכוון מזרח לאורך כביש מג'ל (אשקלון) - עירק סווידאן - פלוג'ה ויצרו קשר עם הזרוע המזרחית ליד חברון.

חטיבת הנגב וחטיבת גבעתי שלחמה במרחב הצפוני, לא הצליחו עם כוחם הדל למנוע את תפיסת המעבר לאורך הכביש ועם תחילת ההפוגה הראשונה ב-11.6.48 ניתקו הנגב מצפון הארץ היה כמעט מוחלט. עד אז עברו עוד כמה שיירות לנגב ויחידות גולנים קטנות עברו בלילות במשך כל הזמן דרך הקוים המצריים.

בעזרת יחידות הארץ ניסו להעביר שיירות אך בכל פעם הפרו המצרים את ההסכם שהושג. שדה הנחיתה הגדול ליד המפקדה בניר-עם הופצץ מרגע הפלישה ולא איפשר נחיתת אוירונים גדולים. טייסת הנגב, ולה אוירונים קלים בלבד, הועברה לדורות שם גם הוכן שדה נחיתה גדול, בו ירדו רק כמה פעמים אוירונים יותר גדולים נורסמן ודקויות, אך אלה לא יכלו להביא אספקה ליישובים וליחידות הצבא. המצב היה קטסטרופלי.

כמוכן שמצב זה התבטא גם בקבלת ומשלוח דואר, שנעשו קשים יותר מיום ליום. אנשים חיפשו דרכים שונות להעביר ידיעות למשפחותיהם והרבה מכתבים נכנסו ויצאו מהנגב ע"י שליחים אישיים שלקחו אתם את הדואר ומבית הדואר הראשי בצפון הארץ שאליה הגיעו, נשלח אל יעודו (COURIER MAIL).

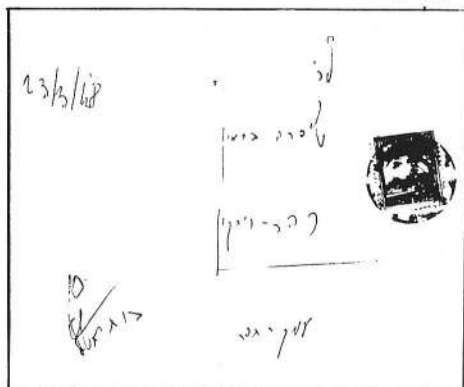
הדואר הצבאי הועבר ע"י האוירונים הקלים שגם באמצעותם נשלח חלק מהדואר האזרחי.

בציור מס' 8 מכתב מחבר מבית-אשל - מזרחית לבאר-שבע, שנשלח מבית הדואר בתל-אביב ב-23.3.48 (COURIER MAIL). בציור מס' 9 מכתב שנשלח מתל-אביב ב-18.6.48 אל משמר הנגב ת.ד. 2643 תל-אביב. לא ידוע איך הגיע המכתב לנגב המנותק בתקופה הזו, כנראה הועבר ע"י אחד האוירונים, ששדה הנחיתה שלהם היה אז בדורות. איך הגיע מהטייסת למשמר הנגב - האם דרך המפקדה ברוחמה על שיירות - לא ידוע.

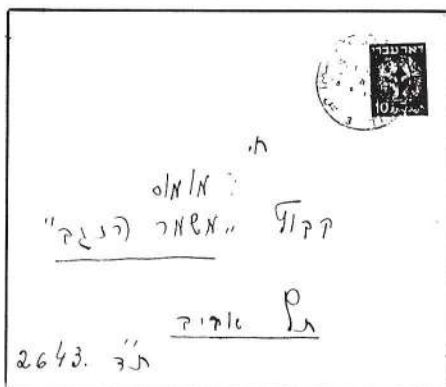
מתקופת דואר מנהלת העם, אפריל-יוני 1948, ידועים עד היום רק שני מכתבים. מכתב אחד נשלח מנבטים והועבר לתל-אביב. (ר' צחור/רוטמן, תולדות הדואר של ארץ-ישראל מס' 31).

The map shows the Kaba region, divided into two main areas: Kaba 214 and Kaba 215. Kaba 214 includes settlements such as Yehudim, Zohar, and Kfar Duda. Kaba 215 includes settlements such as Ramat HaNagab, Beit Ahi, and Kfar Duda. The map also shows roads, rivers, and other landmarks.

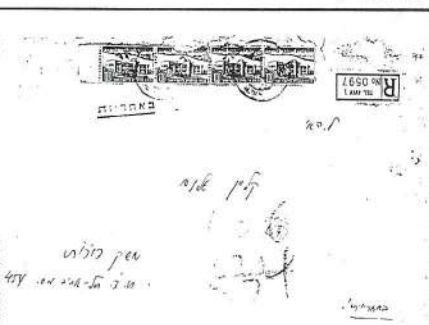
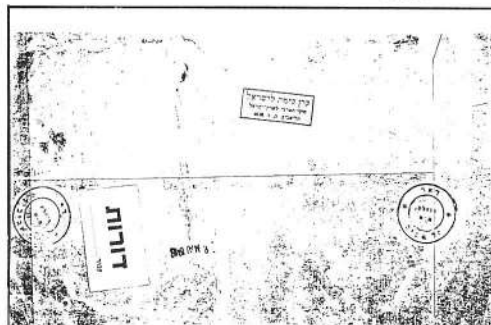
ציור מס' 7

ציור מס' 8

ציור מס' 9

ציור מס' 10

המכתב השני המתפרסם לראשונה כאן (ר' ציור מס' 10) נשלח ע"י הקרן הקיימת לה' שלום קליין, משק דורות ת.ד. תל-אביב מס' 454. על המעטפה הגדולה, שנשלחה בדואר רשום חותמת סגולה "באחריות" ומדקה - רשום תל-אביב 1 - ונושאת 4 בולים מנהלת העם 10 מיל הטכניון בחיפה, וחתומים ב-2 חותמות מנהלת העם דואר תל-אביב. בגב המעטפה שתי חותמות זהות, חותמת יד של תאריך 9.5.48 וחותמת יד של השולח "קרן קיימת לישראל - הועד הארצי לארץ ישראל - תל-אביב ת.ד. 4038" ועוד פעם שם השולח בכתב יד, ונוסף תיית מודבקת של קבוץ "דורות".

28 ביוני - סוף אוגוסט 1948

ב-28 ביוני נפתח ברוחמה, מקום מפקדת חטיבת הנגב, משרד דואר צבאי מס' 10. אזור הנגב חולק לשני מרחבים, מקביל לחלוקה הצבאית. מרחב הגדוד השני קיבל מספר כבא (כוחות בטחון ארציים) 219 ומרחב הגדוד השמיני קיבל מספר כבא 225, מפקדת החטיבה - כבא 279 (ר' ציור מס' 11). כפי שכבר ציינת, בגלל המצב המיוחד בו נמצא הנגב, שולבו הישובים במלואם במסגרת הצבאית. כך היה כמובן גם בקשר לכל הוראות הדואר - קבלת ושליחת הדואר באמצעות משרד הדואר הצבאי וכמו לאנשי הצבא, הדואר היוצא נשלח ללא חשלוש.

בגלל הפיזור הרב של יחידות הצבא והישובים במרחב הנגב, נתנו מספרי משנה בשני המרחבים. במרחב הגדוד השני המספרים 219/1 - 219/27, כאשר מספרי המשנה נתנו במעורב, 13 מספרי משנה ליחידות הצבאיות, 14 מספרי משנה לישובים האזרחיים ולשתי תחנות משרטה, אימרה ועסלוג. (ר' ציור מס' 3, טור 5).

פתיחת משרד דואר 10 ברוחמה הביא להסדר חלוקת הדואר בתוך הנגב המנותק, אך כמובן לא הביא לכל שינוי בקשר להבאת הדואר מהצפון לנגב, שהגיע כמו קודם רק עם אווירונים קטנים למסלול הנחיתה בדורות.

כמה פעמים ניסו להעביר ישירות דרך הקוים המצריים, אך רק שיירה אחת הצליחה לעבור. ב-31 ביולי הגיעה השיירה לרוחמה בליווי יחידה מחט' גבעתי (ר' ציור מס' 7, דרך מס' 4). בשיירה הועברו לראשונה גם חבילות שנשלחו מהמשפחות אל יקיריהן ששרתו בנגב ביחידה צבאית או לחברי אחד הישובים. בין החבילות נמצאו כאלה שנמסרו למשלוח עוד בחודש אפריל.

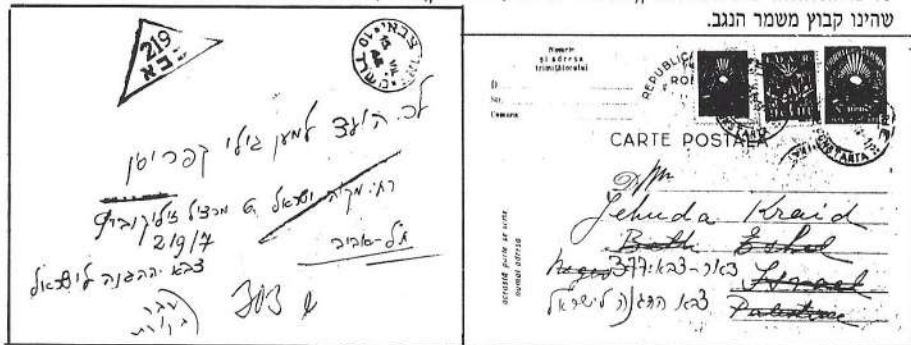
בציור מס' 12 מכתב שנשלח מחבר קבוצת ניר-עם - כבא 219/7 עם חותמת דואר צבאי 10 מיום 15.7.48, חותמת כבא 219 משולש סגול ומסומן בכתב יד "עבר בקורת".

בציור מס' 13 מכתב שנשלח מחבר ישוב בנגב לחבר במשמר הנגב. המכתב בויל בבול 10 מיל (דקור) והוחתם במשרד דואר צבאי 10 ב-13.8 הגעה וב-14.8 יציאה מהמשרד. השולח כנראה לא ידע שגם לאזרחים אין צורך בבול דברי הדואר. כאשר המצב בנגב הגיע לשפל המדרגה, ניתנו ע"י בן-גוריון הוראות לתת לנגב יותר תשומת לב. עוד בסוף מאי תחילת יוני 48 הוכנו שדות נחיתה נוספים בנבטים וליד רביבים, שהקלו את המצב בדרום ומזרח הנגב והוחל בהכשרת המסלולים מזרחית לרוחמה וליד אימרה.

בתחילת אוגוסט 48 נחתו הנורסמנים ברוחמה, אך כמות האספקה והציוד שהביאו לא הספיק ואז הוואך המסלול ובליל ה-23/28 החל מבצע "אבק", שהורים לנגב אספקה וציוד בכמות גדלה והולכת שהוטס באווירונים גדולים בלילות מעקרון (תל-נוף) לרוחמה.

בסוף חודש אוגוסט הוחלט להוציא את חטיבת הנגב, שלחמה בנגב מתחילת מלחמת השחרור במשך 9 חודשים ללא הפסקה, ולהחליפה בחטיבת פלמ"ח אחרת, חטיבת יפתח (חט' 11). חיילי חטיבת יפתח הסתגנו רגלית דרך הקווים המצריים וקיבלו את כל הציוד הכבד מאנשי חטיבת הנגב, שיצאו לצפון באווירונים החוזרים ויקים מרוחמה לעקרון. פתיחת שדה רוחמה גרם גם להעברת הדואר בצורה מסודרת.

בציור מס' 14 מברק שנשלח מתל-אביב ב-25.8.48, נמסר ביום 26.8 לדואר צבאי בסיס א' (בסיס הדואר הצבאי הראשי שריכוז את הדואר מכל דרום-הארץ, בסיס ב' בחיפה עבור הצפון) והגיע למשרד 10 ב-28.8 ונמסר לדואר צבאי 219/24 - שהינו קבוץ משמר הנגב.

סוף אוגוסט 48 - 24 באוקטובר 1948

כפי שכבר ציינתי, חטיבת יפתח החליפה את חטיבת הנגב. מפקדי הדואר הצבאי לקחו אתם את חותמות הכבא 217, 225 ושל יתר היחידות הצבאיות. בערך ב-10 בספטמבר סופקו חותמות חדשות וניתנו ליושבים מספרי דואר צבאי חדשים. לכל היושבים ניתנו מספרים 379 עד 379/27 (אין מספר 24 ו-26) רק בית אשל קיבלה מספר 377 ונבטים 378 (ר' ציור מס' 3 טור 6). לא ערבבו מספרים משניים בין יחידות צבאיות ויושבים כמו בחטיבת הנגב. למפקדת חטיבת יפתח היה כבא 277 לגדוד הראשון כבא 218 ולגדוד השלישי כבא 220. מפקדת החטיבה כמו משרד הדואר נשארו ברוחמה. בציור מס' 15 גלויה שנשלחה מרומניה לחבר בית-אשל, נגב, ישראל. בדואר שבו הגיעה הגלויה הוסיפו בכתב יד - דואר צבאי 377 צבא הגנה לישראל.

בציור מס' 16 מעטפת כרטיס ברכה שנשלחה מקיבוץ בארי כבא 379/12 דרך משרד הדואר של גדוד 3 - כבא 220 (חותמת משולשת) דרך רוחמה, משרד דואר צבאי 10 ומשמ לחיפה.

במבצע "יואב", בין ה-15 - 19 באוקטובר 1948, נפרצה הדרך לנגב וב-21.10 נכבשה באר-שבע. ב-24.10 הופסק הקשר האווירי בין עקרון לשדה רוחמה והתחבורה עברה בדרכים הפתוחות לנגב.

24 באוקטובר 1948 - 10 בפברואר 1949

ב-7 בנובמבר 1948 נפתח משרד הדואר מס' 1 בבאר-שבע. משרד זה החל לשרת, מלבד היחידות הצבאיות בנגב הדרומי והמזרחי, גם את היושבים באזור. משרד 10 ברוחמה המשיך לשרת את היחידות והיושבים בנגב המערבי והצפוני. משרד זה הועבר ב-26.12.48 למחנה ג'וליס. בתקופה זו התנהלו 3 מבצעים - מבצע "לוט" בנובמבר, לשחרור אזור סדום, מבצע "אסף" להוצאת הצבא המצרי מהנגב המערבי ומבצע "חורב", בו גורש הפולש המצרי מהנגב וצה"ל חדר לראשונה לחצי האי סיני.

ציור מס' 17 - שימוש במעטפה של אגודה לאומנית ערבית שנמצאה כנראה בכיבושה של באר-שבע ע"י חייל (ר' מספר צבאי), שהשתמש במספר הדואר הצבאי של קיבוץ שובל 379/7 ולא בכתובת ומספר הדואר הצבאי של היחידה שלו. המכתב בכל אופן עבר בקורת הצנזור.

ב-10 בפברואר 1949 הופסק השרות של הדואר הצבאי ליושבים האזרחיים בנגב.

אחרי 10 בפברואר 1949

בתחילת חודש מרץ התנהל מבצע "עובדה", בו שוחרר כל הנגב הדרומי ומפרץ אילת. עם הפסקת השרות של הדואר הצבאי ובהעדר השרות של הדואר הממלכתי של מדינת ישראל, נאלצו יושבי הנגב לחזור לשימוש בתיבות הדואר במרכז הארץ, כפי שהיה הכרחי בזמן המנדט הבריטי. זאת כמובן עד תחילת שרותי הדואר נע באזורי הנגב השונים. ציור מס' 3:

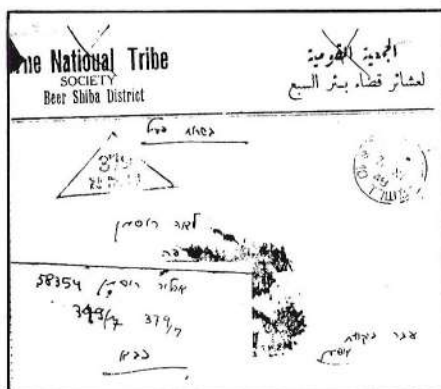
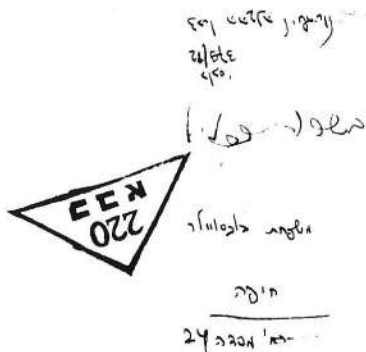
ציור מס' 18 מראה גלויה שנשלחה ב-27.7.49 מבלגיה לקבוץ משמר הנגב ת.ד. 2643 תל-אביב. בבאר-שבע היה נסיון לפתוח דואר פרטי ע"י ה' חביב שיבר. הדואר הפרטי פעל 3 ימים, הפעילות נפסקה, האיש נעצר וקיבל עונש סמלי. אך פעולתו המריצה את הדואר לפתוח משרד דואר בבאר-שבע ב-14 ביוני 1949.

פעילות הדואר המתוארת במאמר זה עוסקת רק בשרותים ליושבים האזרחיים בנגב, שהשתלבו במשך הזמן לגמרי במערכת הצבאית, הכרת המציאות של אותם הימים ההרואיים.

תאור של השרותים ליחידות הצבאיות במלחמת השחרור, המיוחדת במינה גם היא, תתואר במאמר נוסף.

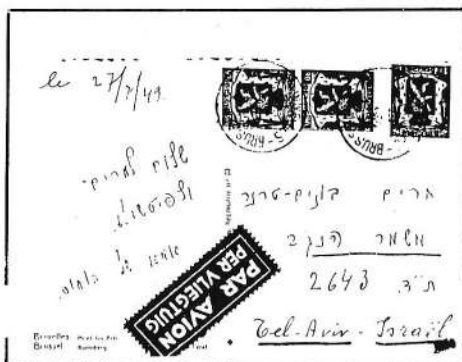
תודתי המיוחדת ניתנת בזאת למר מרוין סיגל, שהמריץ אותי להעלות על הכתב את קורות אותם הימים ובמיוחד את ערותו בבחירת המוצגים.

C		746		P.T. 4.
Service Instructions	הוראות שירות	Prefix No.	No. of Telegrams	
Handed in at	מספר	Orig. No.		
On	תאריך	Words		
Time	שעה	Recd. from		
Received at	מספר	By		
To	219/24	18-23	א.א.ר	01/11/48
	21/8			

ציור מס' 17

ציור מס' 16

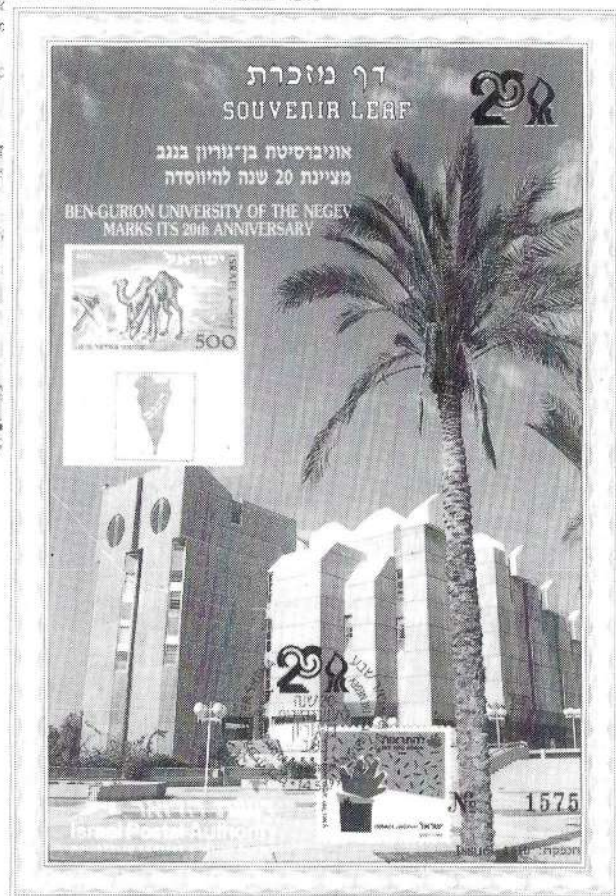

ציור מס' 18

מידע:

- (1) ארכיונים: צה"ל, הקיבוצים: דורות, רוחמה, שובל, בארות-יצחק, גבולות, אורים
- (2) י. ברסלבסקי - הידעת את הארץ, כרך ב' ארץ הנגב
- (3) חטיבת הנגב במערכה, הוצאת מערכות
- (4) ספר הפלמ"ח כרך ב', הוצ' הקבוץ המאוחד
- (5) תולדות מלחמת הקוממיות, הוצ' מערכות
- (6) דן בראון - "מורדים בישימון", סיפורה של בית אשל 1943-1984
- (7) צבי קרן - "נווה במדבר", סיפורו של איש חצרים
- (8) רנה הברון - "עוד הנגב" עריכה
- (9) "דורות" שנה אחת למלחמה
- (10) קנר/שפיגל - שרותי הדואר הצבאי במלחמת השחרור 1948/9 BAP16 1961
- (11) שיחות אישיות עם דן בראון ויהודה קרד - חברי בית-אשל. אמיתי בן צור ושמואל בונים (מומוס) - משמר-הנגב שמעון אלוני - גבולות, כנעני - רוחמה, שמיר - כפר-דרום, אמנון דגיאלי - נירים, אהרון לוי ושמעון - בארות-יצחק, יהודית אגסי - שובל, שלום קליין (קול) - דורות (ר') מעטפה מנהלת העם ציור מס' 11
- (12) 3 ימי תחקיר עם הטייסים של "טייסות הנגב" במלחמת השחרור עם ענף היסטוריה - חיל האוויר
- (12) מידע אישי מבוסס על היותו בין החברים הראשונים בקבוץ דורות, הקבוץ הראשון שהתיישב בנגב ב-1941, מפקד המשמר הנע של משטרת הישובים בנגב, קצין מודיעין של הגדוד השני "גדוד הנגב הצפוני", קצין סיור של חטיבת הנגב וקצין סיור של חזית הדרום והשתתפות בכל מערכות הנגב.

דפי מזכרת אשר הונפקו לבאר-שבע והנגב

התאחדות מסדי ישראל
מספרית

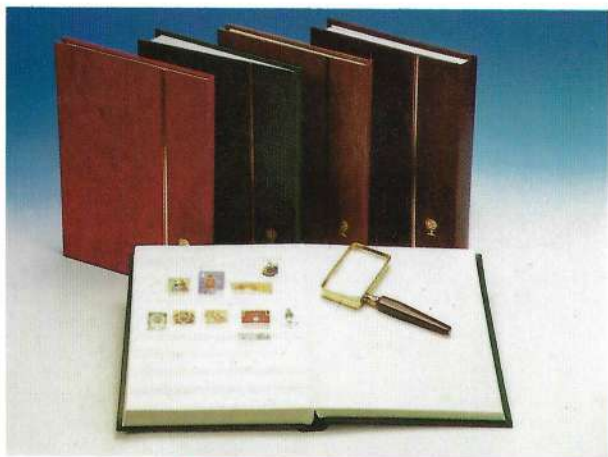
עמותת הבולאים בחיפה מברכת
את המציגים והמבקרים בתערוכה "באר-שבע 90"

להתראות ב"חיפה 91"
תערוכה דו-לאומית ישראל-פולין
שתתקיים בחג הסוכות, ט"ז - כ"ג תשרי התשנ"ב
היכל הספורט רמת בן-גוריון (רוממה), חיפה
24.9.1991 – 1.10.1991

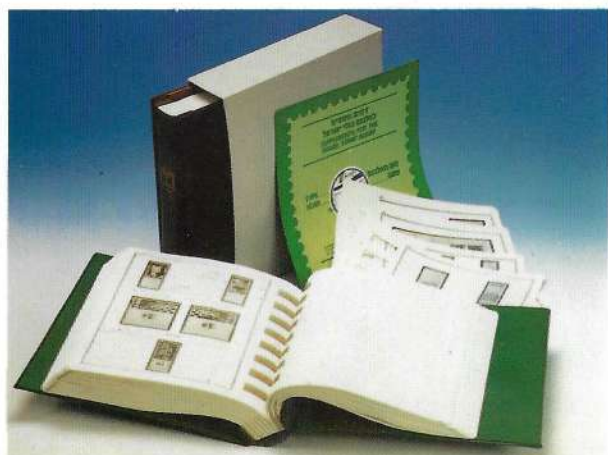
אל הבול

חנות המפעל לבולאים
ברחוב קיבוץ גלויות 24
בנין מרכזים יח' 156 קומה ב'

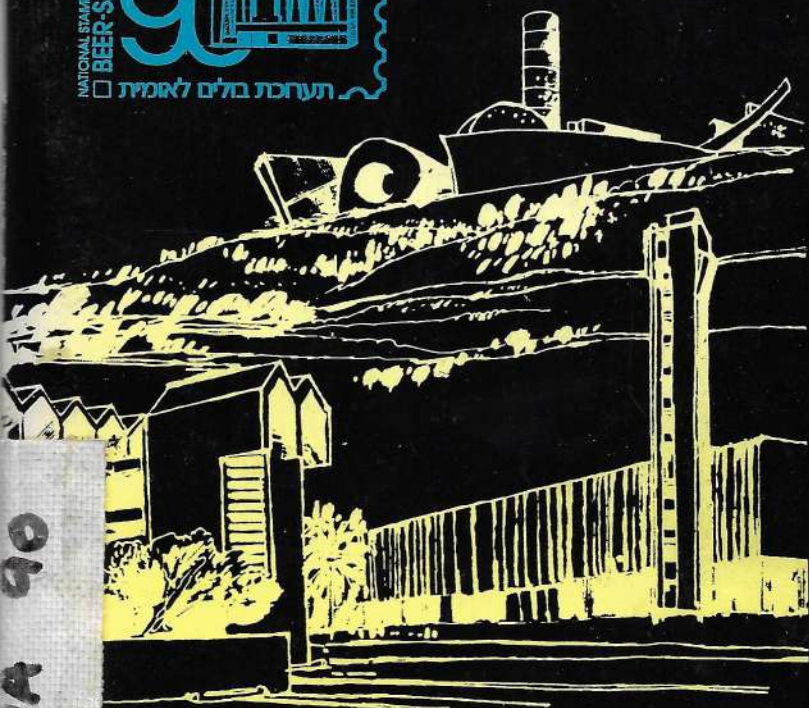

אלבום בולי ישראל
אלבומים לבולים, מעטפות
אלבומים לתמונות
להשיג בכל חנויות

מפעל: רח' קיבוץ גלויות 24, תל אביב 68166 טל. 03-826113, פקס' 829711.
24, Kibutz Galuyot, 68166 Tel Aviv, Phone: 03-826113, Fax: 829711

NATIONAL STAMP EXHIBITION
 BEER-SHEVA
 באר-שבע
 תערוכת בולים לאומית

באר אברהם ABRAHAM'S WELL

BEER-SHEVA 90
 באר-שבע 90